

บทที่ 1
ข้อมูลสภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

1.1.1 ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอจะนะ ตั้งอยู่ ณ เส้นรุ้งที่ 6 องศา 45 ลิปดาเหนือ – 7 องศา 05 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 100 องศา 33 ลิปดาตะวันตก – 100 องศา 50 ลิปดาตะวันตก ระยะห่างจากตัวเมืองสงขลา 37 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 505.48 ตารางกิโลเมตร

1.1.2 อาณาเขต

อำเภอจะนะ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดกับอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดกับอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันตก ติดกับอำเภอสะเดา อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

ภาพที่ 1 แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา, พ.ศ. 2564)

1.1.3 การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 1 อำเภอ
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลตำบล

จำนวน 3 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 แห่ง

ตารางที่ 1 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายตำบล อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ตำบล	พื้นที่ ตร.กม.	อบต.	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน
1. สะพานไม้แก่น	25.65	1		8	1,868
2. ท่าหมอไทร	55.48	1		11	1,883
3. ป่าชิง	25.00	1		9	1,363
4. คลองเปี้ยะ	41.60	1		11	1,699
5. สะกอม	35.36	1		9	2,120
6. คู	23.27	1		9	1,746
7. บ้านนา	42.91	-	2	10	2,514
8. น้ำขาว	55.00	1		11	1,399
9. จะโหนด	44.80	1		11	2,556
10. แคน	40.12	1		7	1,253
11. ชุนตัดหวาย	20.28	1		9	900
12. นาทับ	31.31	-	1	14	3,474
13. นาหว่า	56.36	1		12	2,167
14. ตลิ่งชัน	31.10	1		8	2,344
รวม	528.24	12	3	139	27,286

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ, พ.ศ 2564)

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

1.2.1 สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของอำเภอจะนะ ทิศตะวันตกและทิศใต้ เป็นภูเขาลาดต่ำลงมาเป็นที่ราบเชิงเขาที่ราบ และที่ราบลุ่ม สลับกับเนินเขาไปจรดทะเลอ่าวไทย ภูเขาที่มีสภาพแล้งและเป็นป่าดิบชื้น ด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือเป็นที่ราบลุ่ม ดินดอนทรายชายทะเล สลับกับเนินเขาความลาดต่ำ อำเภอจะนะมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 314,050

ไร่ เป็นพื้นที่ราบประมาณ 249,964 ไร่ (ร้อยละ 75) เป็นภูเขาและที่ลาด ประมาณ 62,830 ไร่ (ร้อยละ 20) และส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่น้ำ ประมาณ ร้อยละ 5

ภาพที่ 2 แสดงพื้นที่ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา, พ.ศ. 2564)

1.2.2 ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน 11 กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) **กลุ่มชุดดินที่ 2** เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีเทาหรือเทาแก่ ดินล่างมีสีเทา จุดประสีน้ำตาลและสีเหลืองหรือสีแดง พบตามที่ราบลุ่มภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ มีน้ำแช่ขังลึก 20-50 ซม. นาน 3-5 เดือน ถ้าเป็นดินที่ได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลจะพบสารจาโรไซด์สีเหลืองฟางในระดับความลึกเป็นดิน ลึก มีการระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH 4.5-5.5 ได้แก่ ชุดดินอยุธยา บางเขน บางน้ำเปรี้ยว ท่าขวาง ชุมแสง บางปะอิน และมหาโพธิ์ ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปฏิกริยาดินค่อนข้างเป็นกรดจัด ฤดูฝนน้ำขังนาน 3-5 เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเนื่องจากสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงราบลุ่มเนื้อดินเป็นดินเหนียวการระบายน้ำเลว ในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำขังอยู่ที่ผิวดิน ระหว่าง 4-6 เดือน จึงมีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำนาในช่วงฤดูฝน แต่สามารถปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือพืชอื่นที่มีอายุสั้นได้ในช่วงฤดูแล้ง สำหรับในบริเวณพื้นที่ที่มีน้ำชลประทานเข้าถึงหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ ถ้าใช้ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผล หรือปลูกพืชไร่และพืชผัก ตลอดทั้งปีจะต้องทำคันดินล้อมรอบพื้นที่เพาะปลูกและยกร่องปลูกเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน กลุ่มดินชุดนี้ตรวจพบในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร จะโหลง คลองเปี้ยะ นาทับสะกอม ตลิ่งชัน และบ้านนา

2) กลุ่มชุดดินที่ 6 เนื้อดินเกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบถึงราบลุ่ม ลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียว มีสภาพการระบายน้ำค่อนข้างเลว และมีน้ำขังที่ผิวดินนาน 3-5 เดือนในฤดูฝน จึงมีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกข้าว ส่วนฤดูแล้งสามารถปลูกพืชไร่อายุสั้นหรือพืชผักได้ แต่ถ้าจะปลูกพืชไร่ไม้ผลหรือพืชผักตลอดปี ต้องมีการพัฒนาที่ดิน โดยการทำคัน ประกอบด้วยชุดดินที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ชุดดินบางนารา เชียงราย สุโขทัย โกลก แกล้ง คลองชุด มโนรมย์ นครพนม พะวง ปากท่อ พัทลุง สตูล ท่าศาลา และวังตง เป็นต้น ซึ่งชุดดินที่กล่าวนี้ใช้ประโยชน์ในการทำนา ให้ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างดี ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วมขัง ทำให้จำกัดชนิดของพืชที่จะปลูก จึงไม่เหมาะที่จะใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล หรือพืชผัก เว้นแต่จะได้มีการปรับปรุงแก้ไข ส่วนปัญหาทางกายภาพของดิน และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขด้วยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และวัสดุปรับปรุงดิน การใช้ประโยชน์กลุ่มดินที่ 6 ที่เหมาะสมควรจะเป็นการใช้ที่ดินแบบ “ไร่นาสวนผสม” คือมีการใช้ที่ดินในการปลูกข้าว ไม้ผล ทำสวนผัก และเลี้ยงสัตว์ควบคู่กันไป กลุ่มดินชุดนี้ตรวจพบในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร จะโหลง คลองเปี้ยะ ป่าชิง นาหว่า คู แคะ ชุนตัดหวาย และบ้านนา

3) กลุ่มชุดดินที่ 14 เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือสีเทาปนดำ ซึ่งมีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูง ดินล่างสีเทา มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาลปะปนเล็กน้อยดินล่างช่วงลึกกว่า 80 ซม. มีลักษณะเป็นดินเลนสีเทาปนสีเขียวที่มีสารประกอบกำมะถันมาก พบบริเวณที่ลุ่มต่ำชายฝั่งทะเลหรือบริเวณพื้นที่พรุ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลวมาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า 4.5 ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นป่าเสม็ด มีพืชต่าง ๆ เช่น กก กระจูด และหญ้าชันกาศ เป็นพืชพื้นล่าง บางแห่งใช้ทำนาแต่ให้ผลผลิตต่ำ ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินระแงะ ชุดดินต้นไทร **ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน** ของหน่วยที่ดินนี้ได้แก่ เป็นดินกรดกำมะถันหรือดินเปรี้ยวจัด อีกทั้งจะเป็นกรดเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าหากมีการทำให้ดินแห้งเป็นระยะเวลา นาน ๆ ติดต่อกันหลาย ๆ ปี นอกจากนี้ในช่วงฤดูเพาะปลูกมักมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมเกิดขึ้นเสมอๆ **ความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกพืช** กลุ่มชุดดินที่ 14 ส่วนใหญ่ พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบและราบลุ่ม มีน้ำขังและเป็นระยะเวลานานในรอบปี ลักษณะเนื้อดินค่อนข้างเหนียว มีปฏิกริยาของดินเป็นกรดจัดถึงจัดมาก ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ศักยภาพในการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม ได้แก่การทำนา และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในสภาพปัจจุบันไม่เหมาะสมในการปลูกพืชไร่ พืชผัก และไม้ผล เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น ดินเปรี้ยวจัด สภาพการระบายน้ำเลวถึงเลวมาก มีน้ำท่วมขังเป็นระยะเวลานานในรอบปี และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารที่จำเป็นบางอย่าง การใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่พืชผัก และไม้ผล ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขโดยเฉพาะการ

ป้องกันน้ำท่วมขังและการระบายน้ำของดิน ตลอดจนการแก้ไขความเป็นกรดจัดของดิน การใช้ประโยชน์กลุ่มชุดดินนี้ที่เหมาะสมน่าจะเป็นการเกษตรแบบผสมผสาน ระหว่างการทำนาข้าว เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการปลูกไม้ยืนต้นที่ทนต่อสภาพความเป็นกรดจัดของดินและสภาพที่มีน้ำขังและเป็นเวลานานในรอบปี ไป กลุ่มดินชุดนี้ตรวจพบในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร จะโหนด คลองเปี้ยะ นาทับ สะกอม ตลิ่งชัน และบ้านนา

4) กลุ่มชุดดินที่ 17 เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนสีน้ำตาล, น้ำตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนเหนียว มีสีน้ำตาลอ่อน, สีเทาอ่อน, สีเทาปนชมพูพบจุดประพอกสีน้ำตาลปนเหลือง สีแดงปนเหลืองหรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีพวกเหล็กและแมงกานีสในดิน ชั้นล่าง เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ พบตามพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ บริเวณลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึก 30-50 ซม. นาน 2-4 เดือน เป็นดินลึกมาก ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH 4.5-5.5 ได้แก่ชุดดินหล่มเก่า ร้อยเอ็ด เรณู และสายบุรี สุไหโรปาดิ โศกเคียน วิสัย สงขลา บุนนาค ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้ยืนต้น แต่มีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในฤดูฝน **ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน** เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ฤดูฝนขังน้ำนาน 2 - 4 เดือน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ **ความเหมาะสมของกลุ่มชุดดินสำหรับการปลูกพืช** โดยทั่วไปแล้วกลุ่มชุดดินที่ 17 มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ในการทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผล และพืชผักในช่วงฤดูฝน แต่สามารถปลูกพืชไร่หรือพืชผักที่มีอายุสั้นได้ในช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีแหล่งน้ำธรรมชาติหรือน้ำชลประทานเข้าถึง กลุ่มดินชุดนี้ตรวจพบในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร สะพานไม้แก่น จะโหนด คลองเปี้ยะ ป่าชิง นาหว้า คู แคะ ขุนตัดหวาย และบ้านนา

5) กลุ่มชุดดินที่ 22 เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินทรายปนดินร่วนสีพื้นเป็นสีเทาหรือน้ำตาลปนเทา มีจุดประพอกสีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีเหลืองปนน้ำตาลอ่อน และอาจพบศิลาแลงอ่อนในดินชั้นล่าง มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ ค่าความเป็นกรด เป็นด่างประมาณ 4.5-5.5 บริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ในฤดูฝนใช้ปลูกข้าว บางแห่งยังคงสภาพเป็นป่าอยู่ หรือใช้ปลูกไม้ยืนต้น แต่ถ้ามีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในช่วงฤดูฝน ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินน้ำกระจาย ชุดดินสีทวน ชุดดินสันทราย และชุดดินชัยภูมิ**ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน** ของหน่วยที่ดินนี้ได้แก่ ดินค่อนข้างเป็นทราย มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ **ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช** โดยทั่วไปศักยภาพของกลุ่มชุดดินที่ 22 เหมาะที่จะใช้ในการทำนาเนื่องจากสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบมีน้ำขังแช่ในช่วงฤดูฝน แต่สามารถปลูกพืชไร่หรือพืชผักเช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ข้าวโพด ยาสูบ กระเทียม มะเขือเทศ ฯลฯ ก่อนและหลังการปลูกข้าวถ้ามีน้ำชลประทานหรือมีแหล่งน้ำธรรมชาติ ในเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้ และภาคตะวันออก ใช้ปลูกยางพารา และไม้ผล กลุ่มดินชุดนี้ตรวจพบในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร สะพานไม้แก่น จะโหนด คลองเปี้ยะ ป่าชิง นาหว้า คู แคะ ขุนตัดหวาย และบ้านนา

6) กลุ่มชุดดินที่ 32 เนื้อดินเป็นพวกดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทรายแปง บางแห่งอาจมีชั้นดินทรายละเอียดสลับชั้นอยู่ พบในเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้ สีดินเป็นสีน้ำตาลหรือสีเหลืองปนน้ำตาลและมักมีแร่ปะปนกับเนื้อดิน เกิดจากตะกอนดินที่น้ำพัดมาทับถมบริเวณสันดินริมน้ำ ซึ่งมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมากมีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ มี

ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ประมาณ 4.5-5.5 ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา กาแฟ และไม้ผลชนิดต่าง ๆ ไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องคุณสมบัติของดิน แต่อาจมีปัญหาเรื่องน้ำท่วม สร้างความเสียหายให้แก่พืชผลที่ปลูกหากน้ำในลำน้ำมีปริมาณมากจนไหลเอ่อท่วมตลิ่ง และแช่ขังอยู่เป็นเวลานาน ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินรือเสาะ ชุดดินลำแก่น ชุดดินตาขุน **ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช** กลุ่มชุดดินที่ 32 มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำสวนไม้ผล กาแฟ พืชผักและยางพารา เนื่องจากพบในสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด ลักษณะเนื้อดินละเอียดปานกลาง มีสภาพการระบายน้ำดี อย่างไรก็ตามในฤดูแล้งสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักได้ถ้ามีน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำธรรมชาติช่วยเสริม ในบางพื้นที่เกษตรกรได้ปฏิบัติอยู่แล้ว เพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกในการใช้ที่ดิน กลุ่มดินชุดนี้ตรวจพบในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร สะพานไม้แก่น จะโหลง คลองเปี๊ยะ ป่าชิง นาหว่า คู แคะ ขุนตดหวาย น้ำขาว และบ้านนา

7) กลุ่มชุดดินที่ 34 เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย พบในเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้สิดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจากการสลายตัวผุพังของดินเนื้อหยาบเป็นดินลึกลับมาก มีการระบายน้ำดีถึงปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5-5.5 ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว ไม้ผลต่าง ๆ และพืชไร่บางชนิดบางแห่งยังคงสภาพป่าธรรมชาติ ป่าละเมาะและไม้พุ่ม ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทรายและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน **ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช** กลุ่มดินชุดนี้ มีศักยภาพในการปลูกไม้ผล ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้น พืชไร่ รวมทั้งสามารถพัฒนาพื้นที่เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ลักษณะของสภาพพื้นที่รวมทั้งลักษณะทางกายภาพของดินไม่เหมาะในการใช้ทำนาหรือปลูกข้าวที่ต้องใช้น้ำขัง กลุ่มดินชุดนี้ตรวจพบในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร สะพานไม้แก่น จะโหลง คลองเปี๊ยะ ป่าชิง นาหว่า คู แคะ ขุนตดหวาย และบ้านนา

8) กลุ่มชุดดินที่ 39 เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายที่อยู่ในเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้ สิดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำหรือจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณที่ดินที่เป็นลูกคลื่นจนถึงที่ลาดเชิงเขา เป็นดินลึกลับมีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดแก่ มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ประมาณ 4.5 - 5.5 ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา ไม้ผล มะพร้าวและปาล์มน้ำมัน ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินคองษ์ ชุดดินนาทวี ชุดดินสะเดา ชุดดินทุ่งหว้า **ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน** เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยเฉพาะในบริเวณที่มีความลาดชันสูง **ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช** กลุ่มชุดดินนี้ มีศักยภาพในการปลูกไม้ผล ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้น พืชไร่ รวมทั้งสามารถพัฒนาพื้นที่เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ลักษณะของสภาพพื้นที่รวมทั้งลักษณะทางกายภาพของดินไม่เหมาะในการใช้ทำนาหรือปลูกข้าวที่ต้องใช้น้ำขัง กลุ่มดินชุดนี้ตรวจพบในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร สะพานไม้แก่น จะโหลง คลองเปี๊ยะ ป่าชิง นาหว่า คู แคะ ขุนตดหวาย และบ้านนา

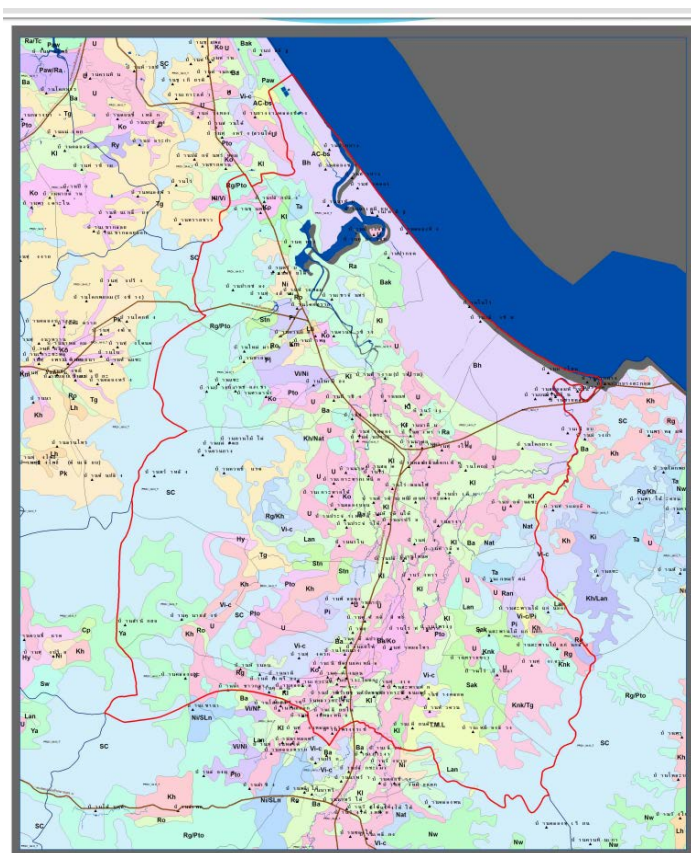
9) กลุ่มชุดดิน 45 เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีกรวดหรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมาก พบในเขตชุ่มชื้น เช่น ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพวกหินกลมมน สิดินเป็นสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือสีแดง พบบริเวณพื้นที่ตอนที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขาเป็นดินตื้นมาก มีการระบายน้ำดี มีความอุดม

สมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำปฏิกิริยาดีนเป็นกรดจัดถึงกรดแก่ มีค่าความเป็นกรด เป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.5 ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของหน่วยที่ดินนี้ได้แก่ เป็นดินตื้น มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำบริเวณที่มีความลาดชันสูง มีแนวโน้มที่จะเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว หรือไม้ผลบางชนิด บางแห่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่า หรือเป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินชุมพร ชุดดินหาดใหญ่ ชุดดินคลองซาก ชุดดินเขาขาด ชุดดินท่าฉาง ชุดดินหนองคล้า ชุดดินยะลา **ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช** กลุ่มชุดดินที่ 45 มีศักยภาพในการปลูกยางพารา และมะม่วงหิมพานต์และพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์มากกว่าที่จะนำมาใช้ทำนาเนื่องจากเป็นที่ดอน สภาพพื้นที่ดินลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ปลูกไม้ผลชนิดต่างๆ เช่น โกโก้ มังคุด หรือ ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว พืชไร่ชนิดต่างๆ ได้ แต่ไม่ค่อยเหมาะสมนัก เนื่องจากมีการมีชั้นก้อนกรวดหรือชั้นลูกรังตื้น ซึ่งอาจจะขัดขวางการเจริญเติบโตของรากพืชได้ และไม่เหมาะสมในการทำนา เนื่องจากมีสภาพพื้นที่สูงยากต่อการเก็บกักน้ำ กลุ่มดินชุดนี้ตรวจพบในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร สะพานไม้แก่น จะโหลง คลองเปยะ ป่าชิง นาหว้า คู แคะ ขุนตัดหวาย ตลิ่งชัน สะกอม นาทับ และบ้านนา

10) กลุ่มชุดดิน 50 เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินช่วง 50 ซม. ตอนบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนเหนียวปนทราย ในระดับความลึกประมาณ 50 - 100 ซม. จะพบชั้นดินปนเศษหินหรือลูกรัง สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง พบบริเวณเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้ มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกิริยาดีนเป็นกรดแก่ มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ประมาณ 5.0-5.5 ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา ไม้ผล สับปะรด ถั่วและแตงโม ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินสวี ชุดดินพะโต๊ะ ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ถ้าพบบริเวณที่มีความลาดชันสูง จะมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช กลุ่มชุดดินนี้มีศักยภาพในการปลูกพืชเศรษฐกิจทุกชนิด เช่น ไม้ยืนต้นทุกชนิด ยางพารา พืชไร่ ตลอดจนพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ แต่อาจมีข้อจำกัดเล็กน้อย เนื่องจากมีก้อนกรวดปะปนในตอนล่างของดิน ไม่ค่อยเหมาะสมในการปลูกพืชผัก เนื่องจากมีโอกาสขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งเพาะปลูกได้ และไม่เหมาะสมในการทำนา เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านสภาพพื้นที่ที่อยู่สูงเกินไปที่จะเก็บกักน้ำ กลุ่มดินชุดนี้ตรวจพบในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร สะพานไม้แก่น จะโหลง คลองเปยะ ป่าชิง นาหว้า คู แคะ ขุนตัดหวาย และบ้านนา

11) กลุ่มชุดดินที่ 62 ดินกลุ่มนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีความลาดชันมากกว่า 35 % ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวนี้มีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหิน หรือหินพื้นโผล่ กระจายกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอย โดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินพื้นโผล่ ได้แก่ ชุดดินที่ลาดชันเชิงซ้อน (Sc) กลุ่มชุดดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติ เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ภูเขาลาดชันมากกว่า 35 % มีการกัดกร่อนของดินได้ง่าย ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช ดินกลุ่มที่ 62 มีศักยภาพไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเพาะปลูกพืช เนื่องจากเป็นดินตื้น มีหินโผล่ที่ผิวดินเป็นส่วนใหญ่ และพื้นที่เป็นภูเขาสูงชัน มีความลาดเทเฉลี่ยเกินร้อยละ 35 ยากต่อการชะล้างพังทลายของดิน จึงเหมาะสมที่จะรักษา

ไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร กลุ่มดินชุดนี้ตรวจพบในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร สะพานไม้แก่น จะโหลง คลองเปี้ยะ ป่าชิง นาหว่า คู แคว ชุนต็ดหวาย น้ำขาว และบ้านนา

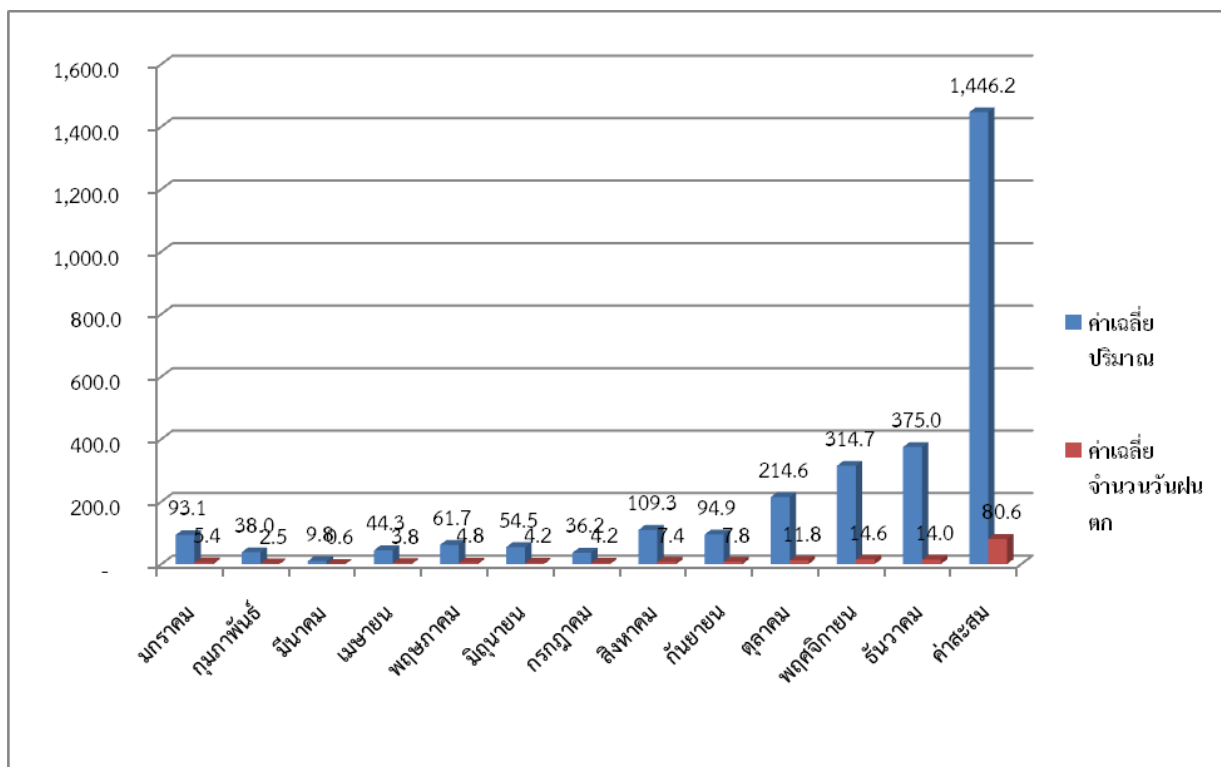

ภาพที่ 3 แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. 2564)

1.3 สภาพภูมิอากาศ

1.3.1 ปริมาณน้ำฝน มีฝนตลอดปี ค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนสะสม ปี 2557 – 2562 เท่ากับ 1,446.2 มิลลิเมตร/ปี เฉลี่ยฝนตก 80.6 วัน/ปี ตกชุกในช่วงเดือนพฤศจิกายน และธันวาคม

ภาพที่ 4 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนสะสมและจำนวนวันฝนตก

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ปี 2559 – 2563

(ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, 2563)

1.3.2 ฤดูกาล

เนื่องจากอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ทางภาคใต้ ซึ่งเป็นเขตละติจูดต่ำและอยู่ติดกับทะเล ลักษณะอากาศในแต่ละฤดูกาลจึงไม่แตกต่างกันมากนัก เมื่อพิจารณาตามลักษณะอากาศของประเทศไทยแล้วสามารถแบ่งออกเป็น 2 ฤดูกาล ดังนี้

6.2.1 ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนฤดูมรสุม ระยะนี้เป็นช่วงว่างของลมมรสุม ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไปโดยเฉพาะเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคมเป็นช่วงที่มีอากาศร้อนกว่าช่วงอื่น เดือนที่มีอากาศร้อนที่สุดคือเดือนเมษายน แต่จังหวัดสงขลาอยู่ใกล้ทะเลจึงไม่ร้อนมากนัก เพราะได้รับกระแสลมและไอน้ำ ทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

6.2.2 ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทยกับมีร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านเป็นระยะ ๆ ต่อจากนั้นจนถึงเดือนพฤศจิกายน เป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย จังหวัดสงขลาจะยังคงมีฝนชุกต่อเนื่องจนถึงเดือนธันวาคม

1.3.3 อุณหภูมิ

จากสภาพภูมิประเทศ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับทะเล อุณหภูมิระหว่างฤดูกาล และกลางวันกลางคืนจึงไม่แตกต่างกันมากนัก โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 31.5 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 24.8 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดคือเดือนพฤษภาคม

1.4 เส้นทางคมนาคม

1. ทางรถยนต์ จากกรุงเทพมหานครโดยใช้เส้นทาง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 เข้าสู่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และจากอำเภอหาดใหญ่มาอำเภอจะนะ ใช้ทางหลวงแผ่นดิน 43 จากอำเภอหาดใหญ่ไปอำเภอจะนะ ระยะทาง 35 กิโลเมตร
2. ทางรถไฟ จากกรุงเทพมหานคร โดยใช้เส้นทางรถไฟสายใต้ ที่สถานีรถไฟหัวลำโพง หรือที่สถานีรถไฟธนบุรี ผ่านสถานีชุมทางหาดใหญ่ เข้าสู่สถานีรถไฟอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
3. ทางอากาศ จากท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมืองและท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ ไปยังสนามบินหาดใหญ่ แล้วต่อรถยนต์ ใช้ทางหลวงแผ่นดิน 43 จากอำเภอหาดใหญ่ไปอำเภอจะนะ ระยะทาง 35 กิโลเมตร

ภาพที่ 5 แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม ของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา, พ.ศ. 2564)

1.5 แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

แหล่งน้ำที่สำคัญ

อำเภอจะนะ มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ดังนี้

1.1 คลองนาทวี เกิดจากเทือกเขาสันกาลาศรี มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 80 กิโลเมตร เป็นคลองสายหลักในอำเภอจะนะ คลองนาทวีจะไหลจากทิศใต้ไปทิศเหนือผ่านอำเภอนาทวี เข้าตำบลท่าหมอไพร อำเภอจะนะ ที่หมู่ที่ 7 บ้านเคียนด่วน และผ่านหมู่ที่ 5 บ้านทุ่งเจ หมู่ที่ 1 บ้านท่าหมอไพร หมู่ที่ 8 บ้านแพรว หมู่ที่ 10 บ้านวังหาร ตอนปลายคลองแยกออกเป็น 2 สาย สายที่หนึ่งแยกที่บ้านท่าล้อย อำเภอจะนะแล้วไหลลงทะเลที่บ้านปากบางสะกอม ตำบลสะกอม อีกสายหนึ่งจะไหลเข้าคลองนาทับและลงทะเลที่บ้านปากบาง นาทับ ตำบลคลองเปี้ยะทั้งสองตำบลอยู่ในเขตอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

1.2 คลองสามราก เป็นคลองที่เชื่อมต่อออกมาจากคลองจิว ตำบลฉาง อำเภอนาทวี เริ่มจากหมู่ที่ 7 บ้านเคียนด่วน ผ่านหมู่ที่ 5 บ้านทุ่งเจ หมู่ที่ 1 บ้านท่าหมอไพร หมู่ที่ 2 บ้านไร่ท่าหมาก หมู่ที่ 3 บ้านโพรงงู หมู่ที่ 8 บ้านแพรว และหมู่ที่ 10 บ้านวังหาร และไปเชื่อมต่อกับคลองน้ำเค็มที่ตำบลสะพานไม้แก่น อำเภอจะนะ

1.3 คลองนาทับ เกิดจากการรวมตัวของคลองวังยางหรือคลองปาบจากตำบลป่าชิงไหลมารวมกับคลองลึกจากตำบลบ้านนา บริเวณบ้านนนท์ ตำบลตลิ่งชัน ไหลไหลผ่าตำบลคลองเปี้ยะ ตำบลจะโหนด และตำบลนาทับ ไหลลงสู่ทะเลอ่าวไทยบริเวณบ้านปากบางนาทับ หมู่ที่ 2 ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ

1.4 คลองข้างแล่น เกิดจากการรวมตัวของห้วยจากเนินเขาไหลมารวมกันบริเวณบ้านคูตั้น ตำบลคูไหลมารวมตัวกับคลองวังยางบริเวณบ้านพ้อแดง ตำบลคู

1.5 คลองวังยางหรือคลองปาบ เป็นลำคลองแยกจากคลองนาทวี จากคลองบริเวณบ้านนายัม ผ่านบ้านปลักพ้อ ตำบลคูไหลมารวมกับคลองข้างแล่นบริเวณบ้านพ้อแดง ผ่านตำบลนาหว้าและตำบลป่าชิง และรวมตัวกับคลองลึกเป็นคลองนาทับ

1.6 คลองลึก เป็นลำคลองสาขาของคลองนาทวี บริเวณบ้านท่าชะมวง ตำบลบ้านนา ไหลผ่านเขตเทศบาลตำบลจะนะ และรวมตัวกับคลองวังยางเป็นคลองนาทับ

1.7 คลองน้ำเค็มหรือคลองดินแดง เป็นลำคลองสาขาของคลองนาทวี แยกจากคลองนาทวีบริเวณบ้านท่าล้อย ตำบลสะพานไม้แก่น ผ่านตำบลบ้านนา และไหลไปรวมกับคลองนาทวีที่ตำบลบ้านนา

ภาพที่ 6 แผนที่แสดงแหล่งน้ำและระบบชลประทานอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา, พ.ศ. 2564)

1.6 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

1.6.1 โครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญ

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่มีความหลากหลายอาชีพ การใช้แรงงานในการประกอบอาชีพการเกษตรจึงมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มอาชีพหลักที่สำคัญ ดังนี้

- กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางผลิตยางแผ่น	10	โรง
- ตลาดกลางสินค้าเกษตร	1	แห่ง
- สหกรณ์การเกษตร	4	แห่ง
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	14	แห่ง
- คลังยาสัตว์	6	แห่ง
- โรงสีข้าว	32	แห่ง
- ธนาคารหมู่บ้าน	1	แห่ง
- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	99	กลุ่ม

- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 71 กลุ่ม
- กองทุนหมู่บ้าน 139 กองทุน
- กองทุน กข.คจ. 19 หมู่บ้าน

1.6.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสงขลา/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี 2563 เท่ากับ 233,733 ล้านบาท เทียบกับ ปี 2562 มีมูลค่าเท่ากับ 243,634 ล้านบาท ลดลง 9,901 ล้านบาท หดตัวร้อยละ 4.06

ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. 2563 มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ 140,562 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี 147,731 บาท ลดลง จำนวน 7,169 บาท คิดเป็น ร้อยละ 0.05

ตารางที่ 2 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสงขลา ณ ราคาคงที่ ปี 2563

GROSS PROVINCIAL PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES
0308 - SONGKHLA

(Million Baht)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018r	2019r	2020p
Agriculture	42,483	35,321	30,975	34,312	32,695	31,227	30,370	28,491
Agriculture	42,483	35,321	30,975	34,312	32,695	31,227	30,370	28,491
Agriculture, forestry and fishing	42,483	35,321	30,975	34,312	32,695	31,227	30,370	28,491
Non-Agriculture	191,732	189,287	203,271	208,490	210,259	218,370	213,263	205,242
Industrial	86,313	86,134	89,814	86,917	85,602	81,648	75,891	73,536
Mining and quarrying	34,923	35,821	37,787	32,206	21,062	23,658	23,473	21,586
Manufacturing	45,987	44,692	46,618	48,633	57,571	52,123	46,790	46,890
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	4,722	4,945	4,664	5,311	6,149	5,148	4,839	4,410
Water supply, sewerage, waste management and remediation activities	681	677	745	766	820	719	789	651
Services	105,419	103,153	113,457	121,573	124,658	136,721	137,372	131,706
Construction	13,007	9,803	9,330	10,343	10,806	10,642	11,205	10,885
Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcyle	22,904	23,429	24,855	28,059	30,631	31,091	30,262	29,444
Transportation and storage	7,397	8,295	9,454	10,656	10,604	11,675	10,921	8,868
Accommodation and food service activities	4,801	5,197	6,296	7,059	7,767	8,779	9,355	6,051
Information and communication	1,913	1,684	1,827	1,695	1,973	2,158	2,456	2,503
Financial and insurance activities	11,424	12,643	12,654	13,551	13,969	14,507	14,797	14,759
Real estate activities	6,884	6,333	7,487	7,467	7,916	8,078	8,578	8,899
Professional, scientific and technical activities	615	588	579	567	581	499	528	676
Administrative and support service activities	1,625	1,773	1,747	1,615	1,715	1,934	1,960	1,192
Public administration and defence; compulsory social security	14,486	11,787	12,185	12,663	13,399	14,232	14,626	14,627
Education	12,953	13,743	18,564	19,043	16,076	22,881	22,183	23,431
Human health and social work activities	5,914	6,253	6,549	6,933	7,351	8,017	8,228	8,226
Arts, entertainment and recreation	213	221	217	258	301	344	400	350
Other service activities	1,284	1,404	1,712	1,665	1,569	1,886	1,873	1,795
Gross provincial product (GPP)	234,215	224,608	234,246	242,802	242,954	249,596	243,834	233,733
GPP Per capita (Baht)	151,798	143,821	147,806	151,089	149,938	152,658	147,731	140,562
Population (1,000 persons)	1,543	1,584	1,585	1,607	1,620	1,635	1,649	1,683

(ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, พ.ศ. 2565)

ตารางที่ 2 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสงขลา ณ ราคาคงที่ ปี 2563 (ต่อ)

GROSS PROVINCIAL PRODUCT CHAIN VOLUME MEASURES (REFERENCE YEAR = 2002)								
0308 - SONGKHLA								
	(Million Baht)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018r	2019r	2020p
Agriculture	26,831	25,947	25,093	25,264	22,475	25,160	23,580	21,774
<i>Agriculture</i>	26,831	25,947	25,093	25,264	22,475	25,160	23,580	21,774
Agriculture, forestry and fishing	26,831	25,947	25,093	25,264	22,475	25,160	23,580	21,774
Non-Agriculture	132,280	128,446	136,953	139,057	136,451	140,435	136,648	134,547
Industrial	54,269	54,848	57,366	57,061	54,158	52,502	49,467	50,465
Mining and quarrying	20,444	20,609	22,879	22,283	15,388	15,865	15,609	16,055
Manufacturing	29,052	29,498	29,390	29,351	32,399	30,962	28,144	28,876
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	4,560	4,581	4,640	5,184	5,602	5,039	5,351	5,050
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	414	361	418	431	468	410	461	411
Services	76,641	71,931	77,916	80,389	80,728	86,400	85,661	82,662
Construction	8,875	6,679	6,598	7,494	7,705	7,469	7,815	7,637
Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycle	16,094	14,978	15,842	16,994	17,893	17,409	16,572	16,022
Transportation and storage	6,017	6,318	7,068	6,823	6,839	7,447	7,108	6,044
Accommodation and food service activities	4,310	4,598	5,302	5,561	5,752	6,194	6,383	4,699
Information and communication	2,452	2,201	2,407	2,221	2,501	2,789	3,191	3,266
Financial and insurance activities	7,228	7,796	7,815	8,284	8,645	8,870	9,040	9,330
Real estate activities	7,252	6,713	7,854	7,869	8,351	8,479	8,948	9,190
Professional, scientific and technical activities	460	433	431	422	427	363	384	491
Administrative and support service activities	1,099	1,179	1,176	1,085	1,134	1,263	1,271	774
Public administration and defence; compulsory social security	9,370	7,371	7,332	7,318	7,501	7,753	7,786	7,646
Education	7,766	7,878	10,151	10,109	8,331	11,589	11,018	11,465
Human health and social work activities	4,357	4,490	4,557	4,663	4,817	5,138	5,175	5,101
Arts, entertainment and recreation	176	181	185	234	272	310	361	313
Other service activities	987	1,053	1,284	1,245	1,166	1,379	1,359	1,317
Gross provincial product (CVMs)	159,658	154,915	162,760	165,077	159,844	166,454	161,219	157,510

Note : Chain volume series are not additive. The sum of the components will thus not be equal to the shown totals.

(ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, พ.ศ. 2565)

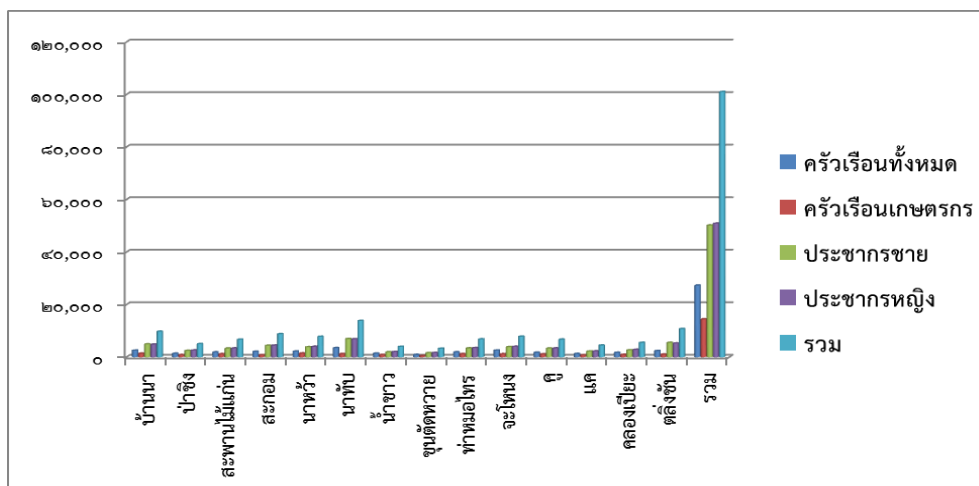
1.6.3 จำนวนครัวเรือน

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีประชากรรวมทั้งสิ้น 101,116 คน จำแนกเป็นชาย 50,202 คน หญิง 50,914 คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอจะนะนับถือศาสนาอิสลาม

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านนา	2,534	1,326	4,877	4,784	9,661
2	ป่าชิง	1,370	787	2,443	2,557	5,000
3	สะพานไม้แก่น	1,881	1,170	3,320	3,372	6,692
4	สะกอม	2,141	771	4,403	4,427	8,830
5	นาหว้า	2,179	1,427	3,813	3,982	7,795
6	นาทับ	3,543	1,232	6,965	6,814	13,879
7	น้ำขาว	1,402	886	1,935	2,031	3,966
8	ขุนตืดหวาย	903	531	1,593	1,656	3,249
9	ท่าหม่อไทร	1,892	1,217	3,367	3,487	6,854
10	จะโหนดง	2,573	1,158	3,832	3,999	7,831
11	คู	1,761	1,115	3,327	3,376	6,703
12	แค	1,257	772	2,202	2,236	4,438
13	คลองเปี้ยะ	1,708	915	2,634	2,845	5,479
14	ตลิ่งชัน	2,372	1,014	5,491	5,248	10,739
รวม		27,516	14,321	50,202	50,914	101,116

ที่มา : กรมการปกครอง, 2564

ภาพที่ 7 แสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

(ที่มา: กรมการปกครอง, 2564)

1.6.4 การศึกษา

ในเขตพื้นที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา แสดงดังตาราง ที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 สถานศึกษาของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

สถานศึกษา	ระดับ	จำนวนโรงเรียน
ภาครัฐ	ประถมศึกษา	195
	มัธยมศึกษา	4
	อาชีวศึกษา	1
ภาคเอกชน	ประถมศึกษา	17
	มัธยมศึกษา	2
	อาชีวศึกษา	1
อื่น ๆ	สถาบันปอเนาะ	8
	ศูนย์ตาดีกา	39
ศูนย์การเรียนนอกระบบ (กศน.)	กศน. ตำบล	14
รวม		281

ที่มา : สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

1.6.5 การสาธารณสุข

1 มีการให้บริการด้านสาธารณสุข โดยมีสถานบริการดังนี้

- โรงพยาบาลจะนะ	จำนวน	1	แห่ง
- สถานีอนามัย/ศูนย์สุขภาพชุมชน	จำนวน	20	แห่ง

2 จำนวนบุคลากรทางด้านสาธารณสุข

- แพทย์	จำนวน	7	คน
- ทันตแพทย์	จำนวน	3	คน
- เภสัชกร	จำนวน	6	คน
- พยาบาล	จำนวน	68	คน
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	จำนวน	79	คน
- เจ้าหน้าที่อื่น ๆ	จำนวน	19	คน
- พนักงานราชการ	จำนวน	-	คน
- ลูกจ้างประจำ	จำนวน	21	คน
- ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	98	คน
- อาสาสมัครสาธารณสุข	จำนวน	1,281	คน

1.6.6 ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม

1. การนับถือศาสนา

1) ศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม ประมาณ ร้อยละ 65 และ ศาสนาอื่นๆ ประมาณ ร้อยละ 35

๒. วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

1) ประเพณีของผู้นับถือศาสนาพุทธ

(1) งานประเพณีเดือนสิบ (ชิงเปรต) เป็นประเพณีเนื่องในเทศกาลเดือนสิบของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ จัดในวัดช้างคลอด และวัดโพรง ในวันแรม 14 ค่ำ หรือ 15 ค่ำ เดือน 10 จัดทำสำหรับคาวหวาน ไปวางเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว วางที่ร้านอาหารที่เรียกว่าร้านเปรต โดยสร้างไวกกลางวัดยกเสาสูงสี่เสา หรือเสาเดียว นิยมจัดทำร้านสองร้าน โดยที่ร้านสูงสำหรับคนหนุ่มสาวที่มีกำลังวังชาในการปีนป่าย อีกร้านเสาเตี้ยสูงประมาณสะเอวสำหรับให้เด็กและผู้หญิงได้แย่งชิงเพื่อความสนุกสนาน บนร้านเปรตจะมีสายสิญจน์วงล้อมไว้และต่อยาวไปจนถึงที่พระสงฆ์ทำพิธีกรรม เมื่อทำพิธีเสร็จแล้วจะมีผู้ตีระฆังให้สัญญาณบรรดาผู้เข้าร่วมทำบุญก็เข้าไปแย่งสิ่งของอาหารคาวหวานที่อยู่บนร้านเปรตอย่างสนุกสนานซึ่งเรียกว่า ชิงเปรต

(2) งานประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุกำหนดจัดงานในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน ภายในงานมีการทำบุญตักบาตร การรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ซึ่งมีผู้สูงอายุเข้าร่วมงาน เป็นประจำทุกๆ ปี เพื่อแสดงออกถึงความกตัญญู กตเวทิตา และเป็นการสืบสานประเพณีต่อไป

2) ประเพณีของผู้นับถือศาสนาอิสลาม

(1) การเข้าสู่นัต ตามหลักการของศาสนาอิสลามอันเนื่องเกี่ยวกับสุขลักษณะความสะอาด การขลิบผิวหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศชายหรือเรียกตามภาษาถิ่นว่า การเข้าสู่นัต โดยเด็กผู้ชายมุสลิมที่มีอายุ ระหว่าง 2-10 ปี ต้องเข้าสู่นัต

(2) การถือศีลอด เมื่อถึงเดือนรอมฎอน หรือเดือนที่เก่า ของปีอิหฺเราะห์ศักราช ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคนจะต้องถือศีลอด นับเป็นเวลาหนึ่งเดือนเต็ม ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว จะไม่ทานอาหาร ทานน้ำ หรือน้ำลายล่วงเข้าไปในลำคอบนตั้งแต่ตะวันสาจนถึงตะวันตกขอบฟ้าจึงจะเริ่มรับประทานอาหารจะเริ่มรับประทานอาหาร เหตุผลที่ศาสนาอิสลามได้บัญญัติไว้เช่นนี้เพื่อให้ชาวมุสลิมรู้สำนึกถึงความอดอยากและความยากจนว่าในยามที่คนเราต้องอดอาหารนั้น จะมีความทุกข์ทรมานเพียงใดเพื่อจะเกิดจิตสำนึกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แล้วให้การช่วยเหลือบริจาคทาน(ซากัด) แก่ผู้ยากไร้ เมื่อครบกำหนดหนึ่งเดือนจะเป็นการออกบวชหรือที่เรียกว่า วันฮารีรายอ เพื่อเฉลิมฉลองการกลับมาสู่การดำเนินชีวิตตามปกติของมวลมุสลิมทั่วโลก และวันนี้บบัญญัติทางศาสนาให้บริจาคแก่บุคคล 8 ประเภท เช่น คนยากจน คนอนาถา คนพิการฯ รวมทั้งร่วมกันบริจาคเพื่อสิ่งอันเป็นสาธารณประโยชน์อีกด้วย

(3) วันฮารีรายอ

- วันอิฎิ้ลฟิตรี หรือที่เรียกว่าวันฮารีรายอ เป็นวันรื่นเริงเนื่องจากการสิ้นสุดการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน เป็นการกลับสู่สภาพเดิม คือไม่ต้องอดอาหาร ไม่ต้องอดน้ำอีกต่อไป วันอิฎิ้ลฟิตรีตรงกับวันที่หนึ่งของเดือนเซาวาล ซึ่งเป็นเดือนที่สิบทางจันทรคติ

- วันอิฎิ้ลอัชฮา หรือที่เรียกว่า วันฮารีรายอหัจญ์ หมายถึงวันรื่นเริงเดือนซุลฮิจญะ เป็นเวลาเดียวกับการประกอบพิธีฮัจญ์ ชาวไทยมุสลิมได้จัดพิธีละหมาดร่วมกันในเวลาเช้าหลังจากนั้นจะร่วมกันกุรบาน (เชือดสัตว์ เช่น โค แพะ แกะ) เพื่อแจกจ่ายให้แก่คนยากจน หรือจัดงานเลี้ยงตามบ้านโดยเชิญญาติพี่น้องมิตรสหาย รับประทานอาหารร่วมกัน

(4) วันเมาลิด เมาลิดเป็นภาษาอาหรับ แปลว่าเกิดหรือวันเกิดหมายถึงวันสมภพของท่านนบี มุฮัมมัด ตรงกับวันที่ 12 ของเดือนรอบิอุลวาล หรือเดือนที่ 3 ตามปฏิทินอาหรับ วันเมาลิดนอกจากจะเป็นวันเฉลิมฉลองเนื่องในวันสมภพของท่านนบีมุฮัมมัดแล้ว ยังเป็นการรำลึกถึงวันที่ท่านลี้ภัยจากนครเมกกะไปสู่นครมาดีนะห์ เป็นเป็นวันมรณกรรมของท่านอีกด้วย กิจกรรมต่างๆ ในงานวันเมาลิดได้แก่ การเชิญคัมภีร์ อัน-กูรออัน การแสดงปาฐกถาธรรม การแสดงนิทรรศการ ฯลฯ

(5) การกวนอาซุรอ เป็นภาษาอาหรับ หมายถึง วันที่ 10 ของเดือนมุฮัรรอน ซึ่งเป็นเดือนศักราชอิสลามในสมัยท่าน นบีนุฮ ได้เกิดน้ำท่วมใหญ่ยังความเสียหายแก่ทรัพย์สินไร่นาของประชาชนทั่วไปทำให้เกิดการขาดแคลนอาหารบริโภค จึงประกาศให้ผู้ที่มีอาหารเหลือพอที่จะรับประทานได้เอามารวมกัน เนื่องจากต่างคนต่างมีคนละอย่างไม่เหมือนกัน ท่าน นบีนุฮ ให้เอาของเหล่านั้นมากวนร่วมกัน สวากของท่านได้รับประทานอาหารโดยทั่วกันและเหมือนกัน ในสมัยท่านนบีมุฮัมมัด จึงใช้วิธีของท่าน นบีนุฮ โดยให้ทุกคนเอาข้าวที่รับประทานแล้วแบ่งกันรับประทานในหมู่ทหาร

3) ประเพณีของผู้มีเชื้อสายจีน

(1) วันตรุษจีน เป็นขึ้นปีใหม่ทางจันทรคติ เป็นวันขึ้นปีใหม่ตามประเพณีของชาวจีนในจีนแผ่นดินใหญ่และชาวจีนโพ้นทะเลทั่วโลก เทศกาลนี้เริ่มต้นในวันที่ 1 เดือน 1 ของปีตามจันทรคติ ในวันตรุษจีนจะมีการ

เฉลิมฉลองทั่วโลกโดยเฉพาะชุมชนเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ และตรุษจีนถือเป็นวันหยุดที่สำคัญมากช่วงหนึ่งของชาวจีน และยังมีพิธีพิธีไปถึงการฉลองปีใหม่ของชนชาติที่อยู่รายรอบ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี เมียนมา มองโกเลีย เวียดนาม ทิเบต เนปาล และภูฐาน สำหรับชาวจีนที่อาศัยอยู่ต่างถิ่นกันก็จะมีประเพณีเฉลิมฉลองต่างกันไป ในประเทศไทยชาวไทยเชื้อสายจีนจะถือประเพณีปฏิบัติอยู่ 3 วัน คือวันจ่าย วันไหว้ และวันเที่ยว

- วันจ่าย คือวันก่อนวันสิ้นปี เป็นวันที่ชาวไทยเชื้อสายจีนจะต้องไปซื้ออาหารผลไม้และเครื่องเซ่นไหว้ต่างๆ ก่อนที่ร้านค้าทั้งหลายจะปิดร้านหยุดพักผ่อนยาว ในตอนค่ำจะมีการจุดธูปอัญเชิญเจ้าที่ ให้ลงมาจากสวรรค์เพื่อรับการสักการบูชาของเจ้าบ้าน หลังจากที่ได้ไหว้อัญเชิญขึ้นสวรรค์เมื่อ 4 วันที่แล้ว

- วันไหว้ คือวันสิ้นปี จะมีการไหว้ 3 ครั้ง คือ

*ตอนเช้ามีด เป็นการไหว้เทพเจ้าต่างๆ เครื่องไหว้คือ เนื้อสัตว์สามอย่าง (ซาแซ) ได้แก่ หมู เป็ด ไก่ หรือเพิ่มตับ ปลา เป็นเนื้อสัตว์ห้าอย่าง (โหวงแซ) เหล้า น้ำชา และกระดาษเงินกระดาษทอง

*ตอนสาย เป็นการไหว้บรรพบุรุษ พ่อแม่ญาติพี่น้องที่ถึงแก่กรรมไปแล้ว เป็นการแสดงความกตัญญู

ตามคติจีน การไหว้ครั้งนี้จะไหว้ไม่เกินเที่ยง เครื่องไหว้จะประกอบด้วย ซาแซ อาหารคาวหวาน (ส่วนมากจะทำตามผู้ที่ล่วงลับเคยชอบ) รวมทั้งการเผากระดาษเงินกระดาษทอง เสื้อผ้ากระดาษเพื่ออุทิศแก่ผู้ล่วงลับ หลังจากนั้น ญาติพี่น้องจะมารวมกันรับประทานอาหารที่ได้เซ่นไหว้ไปเป็นสิริมงคล และถือเป็นเวลาที่ครอบครัวหรือวงศ์ตระกูลจะรวมตัวกันได้มากที่สุด จะแลกเปลี่ยนอั่งเปาหลังจากรับประทานอาหารร่วมกันแล้ว

*ตอนบ่าย เป็นการไหว้ผีพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว เครื่องไหว้จะเป็นพวกขนมเซ่ง ขนมเทียน เผือกเชื่อม น้ำตาล กระดาษเงินกระดาษทอง พร้อมทั้งมีการจุดประทัดเพื่อไล่สิ่งชั่วร้ายและเป็นสิริมงคล

- วันเที่ยว หรือ วันถือ คือวันขึ้นปีใหม่ เป็นวันที่หนึ่งของเดือนที่หนึ่งของปี วันนี้ชาวจีนจะถือธรรมเนียมโบราณที่ยังปฏิบัติสืบต่อกันมาถึงปัจจุบันคือ "ไปเจีย" เป็นการไหว้ขอพรและอวยพรจากญาติผู้ใหญ่และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยนำส้มสีทองไปมอบให้ เหตุที่ให้ส้มก็เพราะส้มออกเสียงภาษาจีนแต้จิ๋วว่า "กิก" ซึ่งไปพ้องกับคำว่าความสุขหรือโชคลาภ [1] เพราะฉะนั้นการให้ส้มจึงเหมือนนำความสุขหรือโชคลาภไปให้ จะมอบส้มจำนวน 4 ผล ห่อด้วยผ้าเช็ดหน้าของผู้ชาย เหตุที่เรียกวันนี้ว่าวันถือคือ เป็นวันที่ชาวจีนถือว่าเป็นสิริมงคล งดการทำบาป จะมีคติถือบางอย่าง เช่น ไม่พูดจาไม่ดีต่อกัน ไม่ทวงหนี้กัน ไม่จับไม้กวาด และจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าใหม่แล้วออกเยี่ยมอวยพรและพักผ่อนนอกบ้าน เป็นต้น

(2) เทศกาลกินเจ จริงๆแล้วเป็นช่วงเวลาแห่งการไว้ทุกข์ 10 วัน แต่ คน 9 คน ซึ่งเป็นชาวฮั่น ที่ได้ทำการปฏิวัติต่อต้านพวกแมนจูแต่ไม่สำเร็จจึงถูกประหารชีวิตโดยการตัดคอและโยนลงสู่แม่น้ำหลังจากนั้น ก็มีเจ้ามารับวิญญาณทั้ง 9 ไป ชาวจีนจึงยกย่องให้ชายทั้ง 9 เป็นเจ้าแห่งเทศกาลกินเจ เมื่อถึงเทศกาลกินเจ ก็คือการไว้ทุกข์ให้บุคคลทั้ง 9 คน ซึ่งเราเรียกกันว่า เจ้า วันกินเจก็จะไม่ตรงกับทุกปีถ้าจะดูจากปฏิทินของไทย แต่ถ้านับจากปฏิทินจีน 1 เดือนก็จะมี 29 - 30 วัน จะไม่มีวันที่ 31 วันกินเจ วันแรกจะตรงกับวันสุดท้ายของเดือนที่แปดนับจากปฏิทินจีน ถ้าดูจากปฏิทินจีนเทศกาลกินเจก็จะตรงกันทุกปี ประเพณีการกินเจกำหนดเอาวันตามจันทรคติ คือเริ่มต้นตั้งแต่วันขึ้น

1 คำ ถึง ขึ้น 9 คำ เดือน 9 ตามปฏิทินจีนทุกๆ ปี รวม 9 วัน 9 คืน มีจุดเริ่มต้นจากประเทศจีนมานานแล้ว โดยมีตำนานเล่าขานกันหลายตำนาน

ความหมายของ "เจ" คำว่า เจ ในภาษาจีนทางพุทธศาสนาฝ่ายมหายานมีความหมายเดียวกับคำว่า อุโบสถ ดังนั้นการกินเจก็คือการรับประทานอาหารก่อนเที่ยงวัน เหมือนกับที่ชาวพุทธในประเทศไทยที่ถืออุโบสถศีล หรือรักษาศีล 8 โดยไม่รับประทานอาหารหลังจากเที่ยงวันไปแล้ว แต่เนื่องจากการถืออุโบสถศีลของชาวพุทธฝ่ายมหายานที่ไม่กินเนื้อสัตว์ จึงนิยมนำการไม่กินเนื้อสัตว์ไปรวมกันเข้ากับคำว่ากินเจ กลายเป็นการถือศีลกินเจ ในปัจจุบันผู้ที่รับประทานอาหารทั้ง 3 มื้อแต่ไม่กินเนื้อสัตว์ก็ยังคงเรียกว่ากินเจ ฉะนั้นความหมายก็คือคนกินเจมิใช่เพียงแต่ไม่กินเนื้อสัตว์ แต่ยังต้องดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม มีความบริสุทธิ์ สะอาด ทั้งกาย วาจา ใจ

10 วันของเทศกาลกินเจ

ก็จะมีวันสำคัญอยู่ประมาณไม่กี่วันซึ่งจะอธิบายแต่วันหลักๆ แล้ววันเหล่านี้แต่ละศาลเจ้าก็จะไม่ตรงกัน แล้วแต่การดูแลรักษา ณ ที่นี้ อิงกับ ศาลเจ้าเจาซือกง (ตลาดน้อย) เป็นหลัก

วันแรก แต่ละศาลเจ้าก็จะดูแลรักษาว่าจะเชิญเจ้ามาเวลาไหน แต่ยังไงก็ไม่เกิน 12.00น. จะทำการเชิญเจ้ากันที่แม่น้ำโดยการ ใช้ ปวย (ถ้าคุณไม่ทราบว่าเป็นยงลอนิกไปถึงตอนที่เข้าศาลเจ้าจะเห็นเป็นเหมือนก้อนสีแดงๆ 2 ก้อน) จะทราบว่าเจ้ามาที่ต่อเมื่อปวย 2 อันจะทำการเสี่ยงทายโดยการโยน 2 ครั้ง แล้วปรากฏว่า 1 อันหงาย อีก 1 อันคว่ำ ก็แสดงว่าเจ้าทั้ง 9 ได้เสด็จลงมาแล้วการกินเจก็จะเริ่มขึ้นแต่คนส่วนใหญ่ก็ทานกันส่วนหน้าเพื่อเป็นการล้างท้องยั้งพวกที่ทำหน้าที่เป็นคนเชิญเจ้าด้วยแล้วบางคนก็เคร่งก็จะทานล่วงหน้ากันเป็นเดือนทีเดียว

วันที่สี่ เป็นวันที่คนส่วนใหญ่จะมาไหว้เจ้าเหมือนกับเป็นวันนัดกันมาไหว้เจ้า

วันที่เจ็ด ก็เป็นวันไหว้เจ้าอีกวันแต่วันนี้จะสำคัญกว่าวันที่สี่ เพราะถือว่าเป็นการไหว้เจ้าใหญ่ใครจะพลาดไหว้วันไหนแต่ห้ามพลาดไหว้วันนี้นะวันนี้จะมีการซื้อเต่า , ปลาไหล , นก ฯลฯ มาไหว้ด้วย

วันที่แปด วันนี้จะมีการลอยกระทงด้วยไม่ต่างไปจากการลอยกระทงของคนไทยความหมายก็ขอบคุณ เจ้าแม่คงคาสำหรับน้ำที่ให้เราๆ ท่านๆ ได้ใช้, ต้ม กัน แล้วก็ให้สิ่งไม่ดีลอยไปตามน้ำ

วันที่เก้า จะว่าเป็นวันที่เด็กๆชอบ หรือเป็นวันที่คนเยอะสุดก็ได้ ตอนช่วงเช้าก็จะมีพิธีทำทาน หรือเรียกว่า ชิโกว เป็นการให้ทานแก่ พวกผีที่ไม่มีญาติคนแก่บางคนก็เคยเห็นว่ามิถุนายนมารับของไปช่วงเวลานี้คนก็จะเยอะมาก แสบเหยียบกันก็ว่าได้ไม่ ทราบว่าคนพวกนี้มาจากไหนเหมือนกันที่เด็ดของงานก็คงเป็นตอนกลางคืน เพราะจะมีแห่มังกร , สิงโต , ขบวนของเด็ก และสาว ๆ อันนี้เป็นแค่ทำสีสันให้คนมาเที่ยวงานเยอะๆ ไม่ได้มีความหมายอะไรมากไปกว่านี้

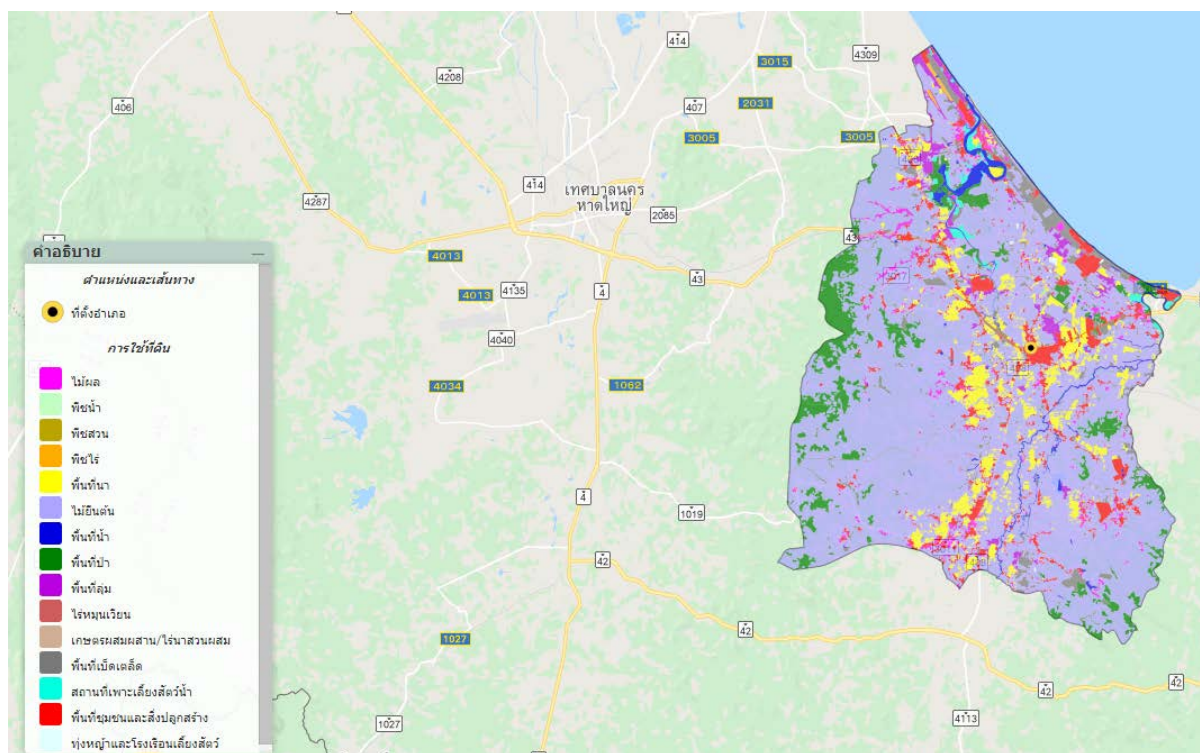
วันที่สิบ เป็นวันส่งเจ้ากลับ

1.7 การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ไม้ยืนต้น เนื้อที่ 264,173 คิดเป็นร้อยละ 67.09 ของเนื้อที่ทั้งหมด

ตารางที่ 5 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ไม้ยืนต้น	264,173	67.09
พื้นที่นา	28,330	7.19
พื้นที่ป่า	25,949	6.59
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	25,506	6.47
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	21,387	5.43
ไม้ผล	9,682	2.45
พื้นที่น้ำ	7,364	1.87
พื้นที่ลุ่ม	7,016	1.78
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	3,421	0.86
พืชไร่	606	0.15
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	307	0.07
ไม้ยืนต้น	264,173	67.09
พื้นที่นา	28,330	7.19

ภาพที่ 8 แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

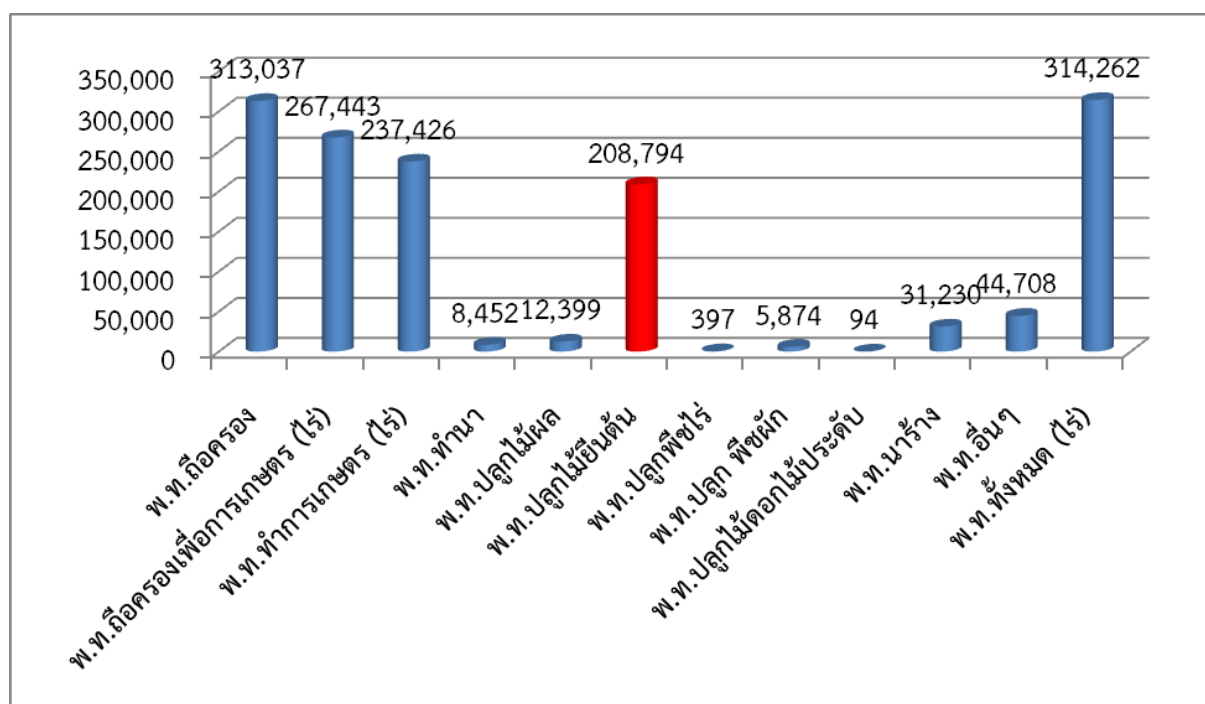
1.8 ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ยางพารา มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน 179,642 ไร่ รองลงมาคือ นาข้าว มีพื้นที่ปลูกจำนวน 9,422 ไร่ และปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูกจำนวน 5,311 ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกทุเรียน ลองกอง ส้มจุก เงาะ และลองกอง

ตารางที่ 6 แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภोजะนะ

ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา										
อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด	ข้าว (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	ปาล์ม (ไร่)	มังคุด (ไร่)	ลองกอง (ไร่)	ทุเรียน (ไร่)	ส้มจุก (ไร่)	อื่น ๆ (ไร่)	รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด
จะนะ	313,037	7,463	179,642	5,356	66	715	1,367	157	40,746	237,426

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา, 2564

ภาพที่ 9 แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภोजะนะ, 2564)

บทที่ 2

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

2.1 ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

2.1.1 เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

1) เกษตรกร

(1) ครัวเรือนเกษตรกร

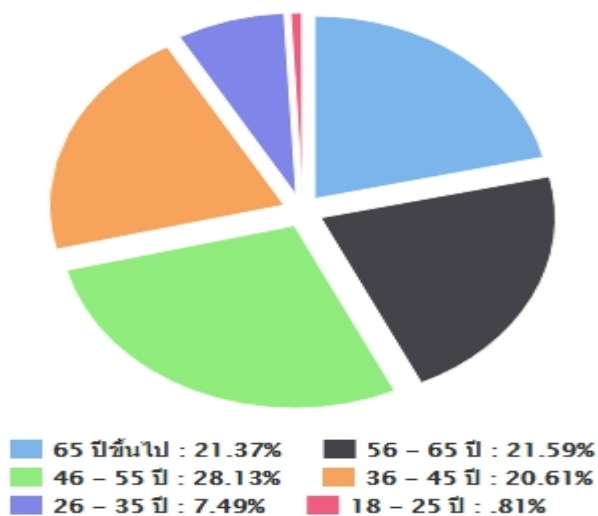
อำเภอจะนะ มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน 15,271 ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง 46 – 55 ปี จำนวน 4,295 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.13 รองลงมาอายุระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.61 อายุระหว่าง 56 - 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.59 อายุ 65 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.37 อายุระหว่าง 26 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.49 และอายุระหว่าง 18 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.81 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
65 ปีขึ้นไป	3,264	21.37
56 - 65 ปี	3,297	21.59
46 - 55 ปี	4,295	28.13
36 - 45 ปี	3,147	20.61
26 - 35 ปี	1,144	7.49
18 - 25 ปี	124	0.81
รวม	15,271	100

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2564

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ 10 แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา
(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564)

(2) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภोजะนะ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน 13,806 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.41 และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน 1,465 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.59

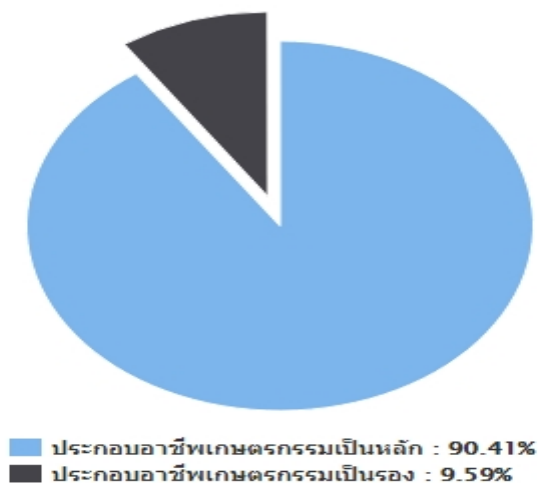
ตารางที่ 8 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	13,806	90.41
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	1,465	9.59

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2564

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 11 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา
(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564)

(3) ลักษณะการถือครองที่ดิน

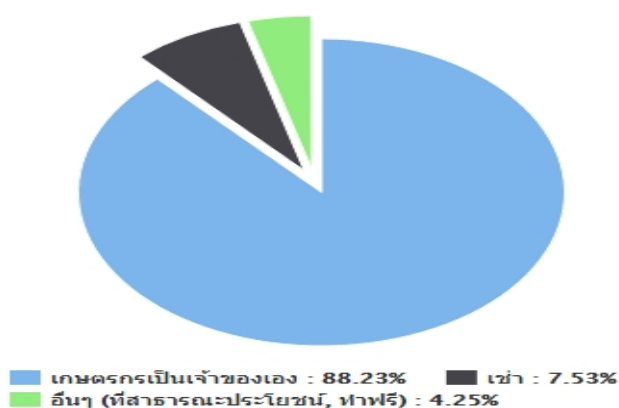
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภोजะนะ ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน 9,061 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 88.23 รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน 773 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.53 และเช่า จำนวน 436 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	9,061	88.23
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	773	7.53
เช่า	436	4.25

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ 12 แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564)

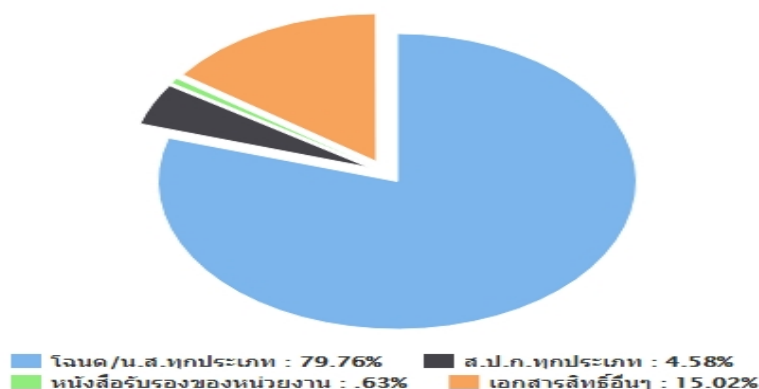
(4) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรอำเภอจะนะ มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน 7,939 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 79.76 รองลงมาคือ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ คิดเป็นร้อยละ 15.02 เอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน 456 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.58 และหนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน 63 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.63 ตามลำดับ ตารางที่ 10 แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
7,939	456	63	1,495	9,061

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ 13 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564)

2) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(1) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภोजะนะ มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ 21กลุ่ม มีสมาชิก 500 ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 19 กลุ่ม สมาชิก 311 ราย กลุ่มยุวเกษตรกร 17 กลุ่ม สมาชิก 402 ราย วิสาหกิจชุมชน 87 แห่ง สมาชิก 1,634 ราย สหกรณ์จำนวน 1 แห่ง สมาชิก 1,352 ราย และไม่มีกลุ่มเกษตรกร

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
1.ตำบลป่าชิง	1	12	2	43	1	20	4	134				
2.ตำบลท่าหมอไทร	1	20	5	64	3	57	10	127				
3.ตำบลสะพานไม้ แก่น	4	75	2	40	2	40	12	274				
4.ตำบลขุนตืดหวาย	1	15	0	0	1	25	4	26				
5.ตำบลนาหว้า	2	37	1	19	1	32	6	151				
6.ตำบลสะกอม	1	30	1	29	1	25	4	98				
7.ตำบลลิงชัน	0	0	0	0	1	23	18	133				
8.ตำบลคู	2	30	1	25	1	15	7	144				
9.ตำบลจะโหนด	1	80	1	10	2	45	4	76				
10.ตำบลบ้านนา	1	41	2	20	1	25	5	133	1	1,352		
11.ตำบลนาทับ	3	53	2	19	1	25	9	270				
12.ตำบลแค	2	35	0	0	1	20	2	18				
13.ตำบลคลองเปี้ยะ	2	72	1	20	1	30	1	43				
14.ตำบลน้ำขาว	0	0	1	22	1	20	1	7				
รวม	21	500	19	311	18	402	87	1,634	1	1,352		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภोजะนะ, 2564

3) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภोजะนะ มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) 1 ศูนย์ และศพก. เครือข่าย 14 ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน 2 ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย 2 ศูนย์

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล 14 ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 14 ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน 1 ศูนย์

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศัตว์	ปกริป	
1.ตำบลป่าชิง	-	1	-	-	1	-	-	-	-
2.ตำบลท่าหมอไทร	-	1	-	-	1	-	-	-	1
3.ตำบลสะพานไม้แก่น	-	1	1	1	1	-	-	-	1
4.ตำบลขุนตดหวาย	-	1	-	-	1	-	-	-	1
5.ตำบลนาหว้า	1	-	1	1	1	-	1	-	1
6.ตำบลสะกอม	-	1	-	-	1	-	-	-	-
7.ตำบลคลังชัน	-	1	-	-	1	-	-	-	1
8.ตำบลคู	-	1	-	-	1	-	-	-	-
9.ตำบลจะโหนด	-	1	-	-	1	-	-	-	-
10.ตำบลบ้านนา	-	1	-	-	1	-	-	-	-
11.ตำบลนาทับ	-	1	-	-	1	-	-	-	-
12.ตำบลแค	-	1	-	-	1	-	-	-	-
13.ตำบลคลองเปี้ยะ	-	1	-	-	1	-	-	-	-
14.ตำบลน้ำขาว	-	1	-	-	1	-	-	-	-
รวม	1	13	2	2	14	-	1	-	5

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภोजะนะ, 2564

(1) อาสาสมัครเกษตร

อำเภोजะนะ มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน 389 คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน 139 ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา 115 ราย และอาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน 7 ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่าหนึ่งหน้าที่ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 13 แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ตำบล	อาสาสมัคร	ครูบัญชี	ประมงอาสา	อาสาปศุสัตว์	หมอดินอาสา	เศรษฐกิจการเกษตรอาสา	เกษตรหมู่บ้าน	อาสาสมัครนิรโทษคดีเพื่อเกษตรกรรม	ครูช่าง	อาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์	อาสาสมัครสหกรณ์	อาสาสมัครชลประทาน	ขานาอาสา	สารวัตรเกษตรอาสา	ใหม่อาสา	Qอาสา
บ้านนา	1	0	0	0	8	0	15	0	9	1	0	0	0	0	0	0
ป่าชิง	1	1	0	0	10	0	11	0	1	1	0	0	0	0	0	0
สะพานไม้ แก่น	0	0	0	0	8	0	8	0	5	1	1	0	0	0	0	0
สะกอม	0	1	2	1	7	0	11	0	0	1	0	0	0	0	0	0
นาหว้า	0	1	0	1	8	1	22	0	5	1	0	0	0	0	0	0
นาทับ	0	1	8	1	11	0	19	0	2	1	0	0	0	0	0	0
น้ำขาว	1	1	0	1	10	0	14	7	3	1	0	0	0	0	0	0
ขุนตืดหวาย	0	0	0	0	8	0	15	0	1	1	0	0	0	7	0	0
ท่าหมอไทร	0	2	0	1	6	0	14	0	0	1	0	0	0	0	0	0
จะโหนด	0	0	0	1	11	0	14	0	2	1	0	0	0	0	0	0
คู	0	0	0	0	8	0	14	0	3	1	0	0	0	30	0	0
แค	0	0	0	0	1	0	9	0	2	1	0	0	0	0	0	0
คลองเปี้ยะ	0	1	0	2	11	0	15	0	1	1	1	0	0	0	0	0
ตลิ่งชัน	0	1	0	2	8	0	9	0	0	1	0	0	0	0	1	0
รวม	3	9	10	10	115	1	139	7	34	14	2	0	0	37	1	0

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ, 2564

(2) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอจะนะมีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอจะนะมีประชาชนชาวบ้านจำนวน 14 คน (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 14 แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ตำบล	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมู่ที่
ขุนตืดหวาย	นายเจ๊ะดำโหด หมัดเหล็ก	14	5
คลองเปี้ยะ	นางสุภา ไสยทอง	40	8
แค	นายัญญะ ปัญญานันทกิตติ์	88	6
ตลิ่งชัน	นายปรีชา สุขธรรสวัสดิ์	37/1	3
ท่าหมอไทร	นายอรุณ ชาวโอ	78	11
คู	นายदनเล้าะ หนีเร่	57/1	2
จะโหนด	นายจักริน แดงแผละ	73/1	2
นาหว่า	นายพิเชฐ ล่าบู	58	7
นาทับ	นางสาวซาปี๊ะห์ หวังโสะ	12/1	9
บ้านนา	นายมานิตย์ สิงห์โสม	113/3	10
ป่าชิง	นายทงศักดิ์ หนูคง	19	1
น้ำขาว	นายสะเวก ศรีทองคง	50	9
สะพานไม้แก่น	นายณัฐวุฒิ เกือก้อยอด	24/1	1
ขุนตืดหวาย	นายเจ๊ะดำโหด หมัดเหล็ก	14	5

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ, 2564

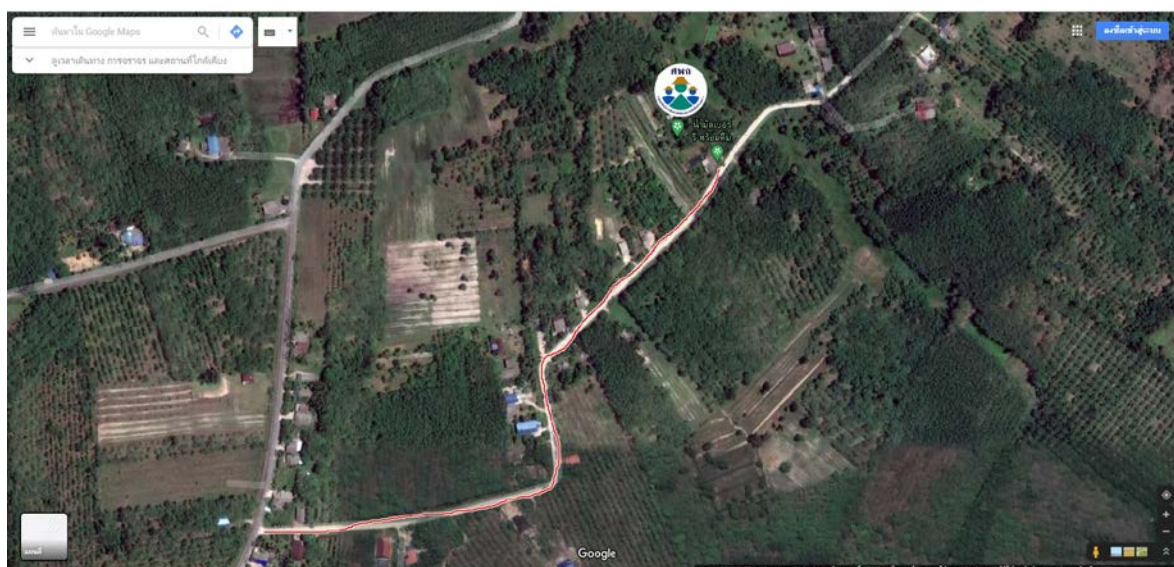
(3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

สินค้าหลัก : เกษตรผสมผสาน

สถานที่ตั้ง : 52 หมู่ที่ 3 ตำบลลิงชัน อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

พิกัด : X = 692192 Y = 771507

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้

ภาพที่ 14 แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ชื่อเกษตรกรต้นแบบเจ้าของแปลงเรียนรู้ : นายเสกสรร ชูเขียว

อายุ : 42 ปี

ที่อยู่ : 52 หมู่ที่ 3 ตำบลลิงชัน อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

เบอร์โทรศัพท์ : 06-58040498

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรในพื้นที่อำเภอจะนะ มีการปลูกยางพารา มากกว่าร้อยละ 90 เกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ทำให้ผลผลิตมีปริมาณน้อย คุณภาพต่ำ และราคาถูก เกษตรกรส่วนใหญ่จึงประสบกับภาวะขาดทุน มีปัญหาหนี้สินและไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ อีกทั้งรูปแบบการทำการเกษตรของเกษตรกรเป็นแบบพืชเชิงเดี่ยว ทำให้มีภาวะเสี่ยงต่อการประกอบอาชีพ ซึ่งภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งหาหนทางให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร โดยเฉพาะเรื่องการลงทุนการผลิต การเพิ่มปริมาณ การพัฒนาคุณภาพของผลผลิต และปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตเชิงเดี่ยวเป็นรูปแบบการผลิตแบบผสมผสาน ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อเป็นจุดศูนย์กลางด้านการลดต้นทุน เพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต รวมทั้งการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรผสมผสานให้กับเกษตรกรในพื้นที่

แนวทางการพัฒนา : ลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพผลผลิต ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต และการสร้างอาชีพเสริม

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้ : เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต และการเลี้ยงแพะในสวนยางพารา

การนำไปใช้ประโยชน์ : การเพิ่มคุณภาพผลผลิตและลดต้นทุน

หลักสูตรการเรียนรู้

1. การลดต้นทุนการผลิต (การทำปุ๋ยหมักใช้เอง การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การจัดทำบัญชีฟาร์ม)
2. เพิ่มคุณภาพผลผลิต (การจัดการทรัพยากรดินและปุ๋ย การควบคุมแมลงศัตรู-โรคพืช)
3. การเพิ่มรายได้ในสวนยาง (การเลี้ยงผึ้งโพรงและชันโรงเสริม การปลูกพืชร่วม พืชแซมยาง)

ฐานการเรียนรู้

1. ฐานการทำปุ๋ยหมักใช้เองและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
2. ฐานบัญชีฟาร์มและบัญชีครัวเรือน
3. ฐานแมลงศัตรูพืชและผลิตสารชีวภัณฑ์
4. ฐานเลี้ยงผึ้งและชันโรงเสริมรายได้ในสวนยาง
5. ฐานเพิ่มรายได้พืชร่วม พืชแซมยาง (พืชผัก)

6. ฐานเศรษฐกิจพอเพียง
7. ฐานประมง
8. ฐานพลังงานโซลาร์เซลล์

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : การปลูกมัลเบอร์รี่ การเลี้ยงผึ้งโพรง และการปลูกพืชร่วมยาง

การนำไปใช้ประโยชน์ : การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรการเรียนรู้ : การปลูกพืชแบบผสมผสาน และเศรษฐกิจพอเพียง

ฐานการเรียนรู้ :

1. การปลูกมัลเบอร์รี่
2. การเลี้ยงผึ้งโพรง
3. การปลูกพืชร่วมยาง

ภาพกิจกรรม

ศูนย์เครือข่าย จำนวน 14 ศูนย์

ตารางที่ 15 ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุลประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์
			หมู่	ตำบล		
1	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการ	เกษตรทฤษฎีใหม่	ตลิ่งชัน	จะนะ	นายเสกสรร ชู	08-1094-6247

	ผลิตสินค้าเกษตรอำเภอจะนะ (ศพก.หลัก)				เขียว	
2	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลจะโหนด	เกษตรผสมผสาน	จะโหนด	จะนะ	นายคำนึ่ง นวลมณี	08-9465-4540
3	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลคลอง	เกษตรผสมผสาน	คลองเปื่อยะ	จะนะ	นายณัฐกิตต์จันดำ	08-3512-1448
4	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลขุนตัดหวาย	เกษตรทฤษฎีใหม่	ขุนตัดหวาย	จะนะ	นายอับดุลเหลาะ หวังดำ	09-8280-7651
5	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลนาหว้า	ยางพารา	นาหว้า	จะนะ	นายประเสริฐธัมรัตน์	09-1728-4981
6	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบ้านนา	เกษตรผสมผสาน	บ้านนา	จะนะ	นายเนื่อง จันจิตจริงใจ	08-7299-6779
7	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลแค	เกษตรทฤษฎีใหม่	แค	จะนะ	นายแอ เจเพ็ง	08-6692-2775
8	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลป่าชิง	เกษตรผสมผสาน	ป่าชิง	จะนะ	นางสาวสายฝน ชุมมิ่ง	08-3512-1448
9	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลท่าหมอไทร	เกษตรผสมผสาน	ท่าหมอไทร	จะนะ	นายอุหมาด สีเต็ม	08-7286-1284
10	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลคู	เกษตรผสมผสาน	คู	จะนะ	นางวาสนา ขวัญทองยิ้ม	06-57575-930
11	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลนาทับ	เกษตรผสมผสาน	นาทับ	จะนะ	นางสาวซาปี ตะห์หวังโสะ	08-4861-3321
12	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลสะพานไม้แก่น	เกษตรผสมผสาน	สะพานไม้แก่น	จะนะ	นายณรงค์วรรณไชยทอง	08-9658-1112
13	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลสะกอม	เกษตรผสมผสาน	สะกอม	จะนะ	นายสมชาย โต๊ะหลี	08-0862-8512
14	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลน้ำขาว	เกษตรทฤษฎีใหม่	น้ำขาว	จะนะ	นางเฉลียว บุญทอง	09-8010-3885
		ยางพารา	นาหว้า	จะนะ	นายประเสริฐธัมรัตน์	09-1728-4981

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ, 2564

(4) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

อำเภอจะนะ มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ แปลงใหญ่ทุเรียนทรัพย์จะโหนด และ แปลงใหญ่ผึ่งโพรงไทยตำบลท่าหม่อไทร

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ผึ่งโพรงไทยตำบลท่าหม่อไทร

ที่อยู่ หมู่ที่ 9 ตำบลท่าหม่อไทร อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา .....

กิจกรรม เลี้ยงผึ่งโพรงไทยและชันโรง .....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก 500 บาท/ต่อไร่ เป็น 400 บาท (.20 %)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก 1,000 มิลลิตร/ไร่ เป็น 1,200 มิลลิตร/ไร่ (.20 %)
- เป้าหมายรายได้ 500 บาท/ไร่ .....
- ประมาณการรายจ่าย 500 บาท/ไร่ .....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

1. พัฒนาทักษะการเลี้ยงผึ่งโพรงคุณภาพ
2. ลดต้นทุนการเลี้ยงผึ่ง
3. เพิ่มมูลค่าน้ำผึ่งและผลิตภัณฑ์จากผึ่ง

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ทุเรียนทรัพย์จะโหนด

ที่อยู่ หมู่ที่ 9 ตำบลท่าหม่อไทร อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา .....

กิจกรรม ผลิตทุเรียนคุณภาพ .....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก 6,000 บาท/ต่อไร่ เป็น 5,000 บาท (.16.67 %)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก 2,000 กิโลกรัม/ไร่ เป็น 2,500 กิโลกรัม/ไร่ (25 %)
- เป้าหมายรายได้ 75,000 บาท/ไร่ .....
- ประมาณการรายจ่าย 6,000 บาท/ไร่ .....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

1. พัฒนาทักษะการตัดแต่งทุเรียนเพื่อเพิ่มผลผลิต
2. พัฒนาทักษะการดูแลโรคและแมลงเพื่อผลิตทุเรียนคุณภาพ
3. พัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าทุเรียน
4. การศึกษาดูงานแปลงที่ประสบผลสำเร็จ

ตารางที่ 16 แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

กิจกรรม	ปี 2566												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
ประชุมวางแผน	↔													-	-
ลงพื้นที่เก็บข้อมูล	↔													1,000	-
วิเคราะห์ข้อมูล	↔													-	-
จัดทำแผนการพัฒนา	↔													10,000	-
ถ่ายทอดความรู้		↔	↔	↔	↔									20,000	-
ศึกษาดูงาน			↔	↔										50,000	-
สรุปกิจกรรม						↔	↔							-	-
ประเมินผล							↔	↔						-	-

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564

2.1.2 ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

1) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

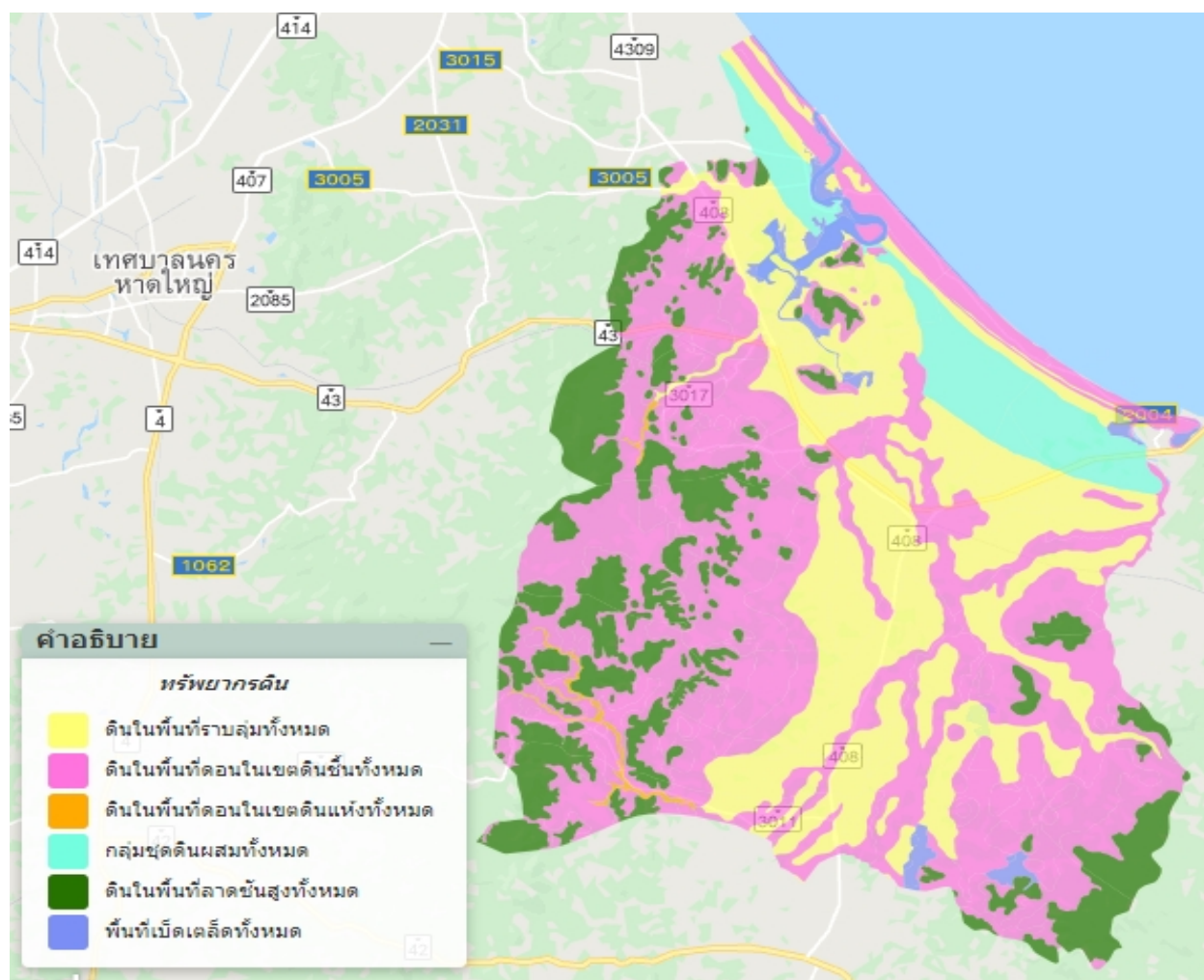
อำเภอจะนะ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 393,751 ไร่ โดยมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินในพื้นที่ดอนในเขตดินชั้น 185,723 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.16 รองลงมาเป็นพื้นที่ดินในพื้นที่ราบลุ่ม 109,593 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.83 ดินในพื้นที่ลาดชันสูง 63,146 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.03 กลุ่มชุดดินผสม 24,635 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.25 พื้นที่เบ็ดเตล็ด 8,895 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.25 และดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง 1,759 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.44 ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 11

ตารางที่ 17 แสดงการใช้ทรัพยากรดินของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินชั้น	185,723	47.16

ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	109,593	27.83
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	63,146	16.03
กลุ่มชุดดินผสม	24,635	6.25
พื้นที่เปิดเตล็ด	8,895	2.25
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	1,759	0.44

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564

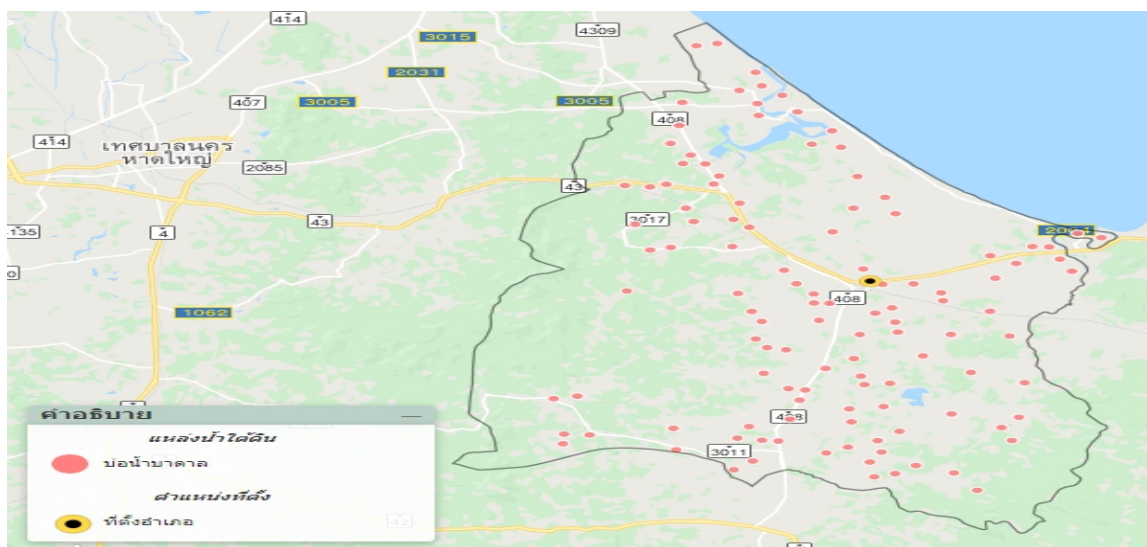

ภาพที่ 16 การใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

2) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอจะนะ เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ร้อยละ 90 ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา รวมทั้งสิ้น 178 บ่อ แดงดังภาพที่ 8

ภาพที่ 17 แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2562)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอจะนะ มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน 16 แห่ง และ โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน 8 แห่ง

ภาพที่ 18 แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ป่าบาดาลอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

2.1.3 สีนค้าเกษตรที่สำคัญ

ชนิดสินค้า ยางพารา

1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(1) เขตความเหมาะสม

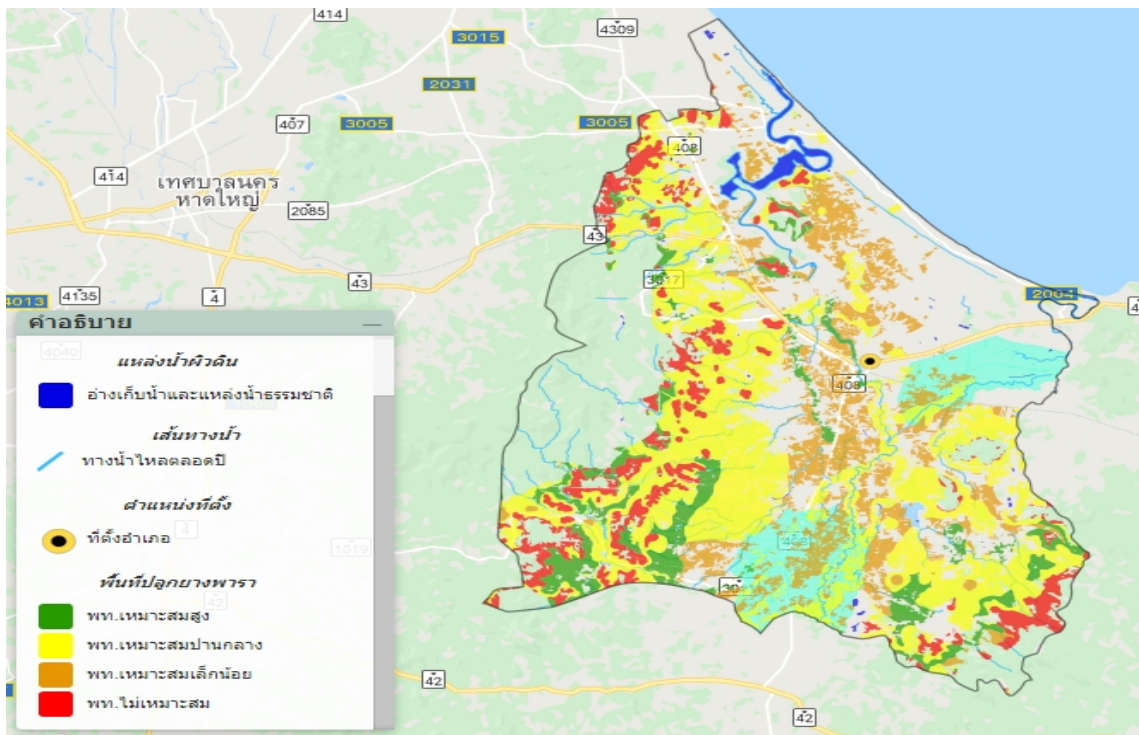
อำเภอจะนะ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราทั้งหมด จำนวน 179,642 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 22,103 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.3 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) จำนวน 93,138 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.84 พื้นที่เหมาะสมน้อย (S3) จำนวน 39,210 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.82 และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน 25,191 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.02

ตารางที่ 18 แสดงพื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

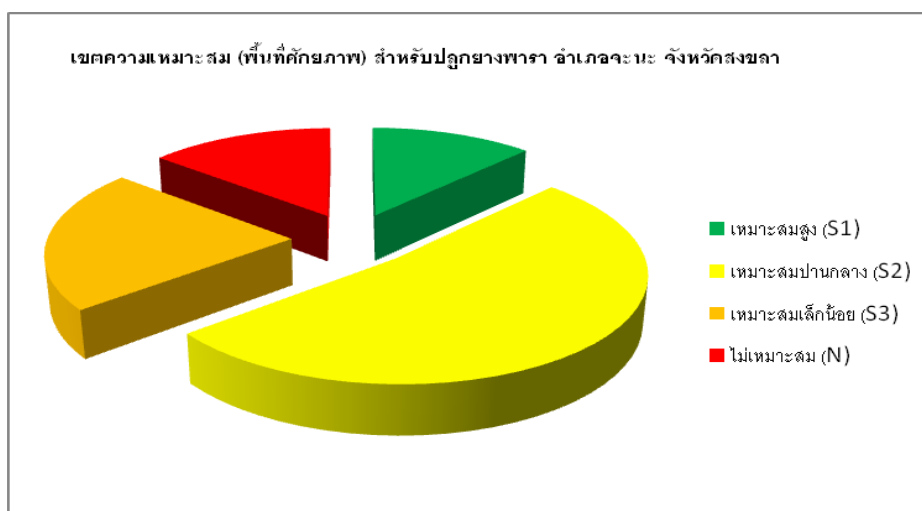
ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูง	22,103	12.3
เหมาะสมปานกลาง	93,138	51.84
เหมาะสมเล็กน้อย	39,210	21.82
ไม่เหมาะสม	25,191	14.02

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564

ภาพที่ 19 แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

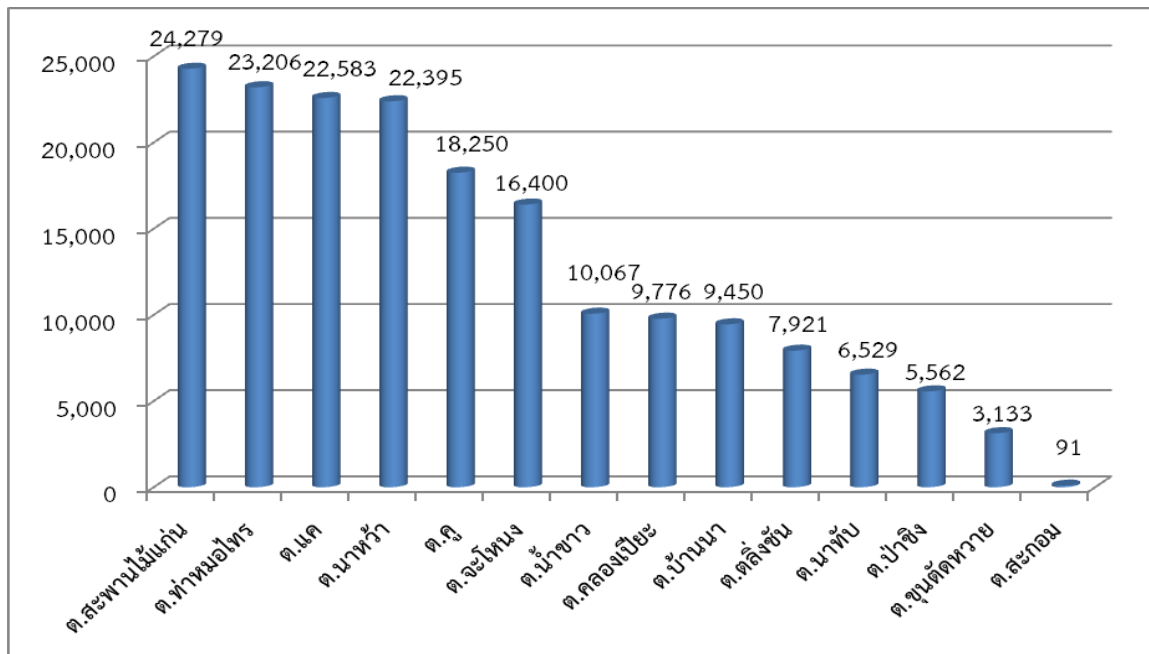

ภาพที่ 20 แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับยางพารา อำเภोजะนะ (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

(2) พื้นที่ปลูกยางพารา

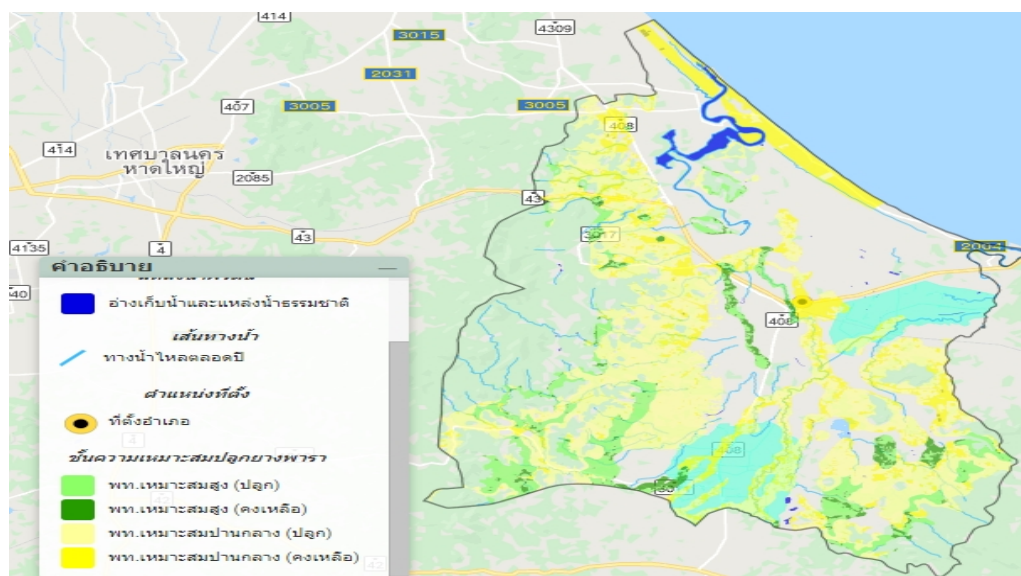
อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน 179,642 ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลสะพานไม้แก่น จำนวน 24,279 ไร่ รองลงมาคือตำบลท่าหมอไทร จำนวน 23,206 ไร่ ตำบลแค จำนวน 22,583 ไร่ ตำบลนาหว้า จำนวน 22,395 ไร่ ตำบลคู จำนวน 18,250 ไร่ ตำบลจะโหนด จำนวน 16,400 ไร่ ตำบลน้ำขาวจำนวน 10,067 ไร่

ไร่ ตำบลคลองเปี๊ยะ จำนวน 9,776 ไร่ ตำบลบ้านนา จำนวน 9,450 ไร่ ตำบลตลิ่งชัน จำนวน 7,921 ไร่ ตำบลนาทับ จำนวน 6,529 ไร่ ตำบลป่าชิง จำนวน 5,562 ไร่ ตำบลขุนตัดหวาย จำนวน 3,133 ไร่ และตำบลสะกอม จำนวน 91 ไร่ ตามลำดับ

ภาพที่ 21 แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอจะนะ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ, 2564)

(3) การซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชกับพื้นที่ปลูกจริง

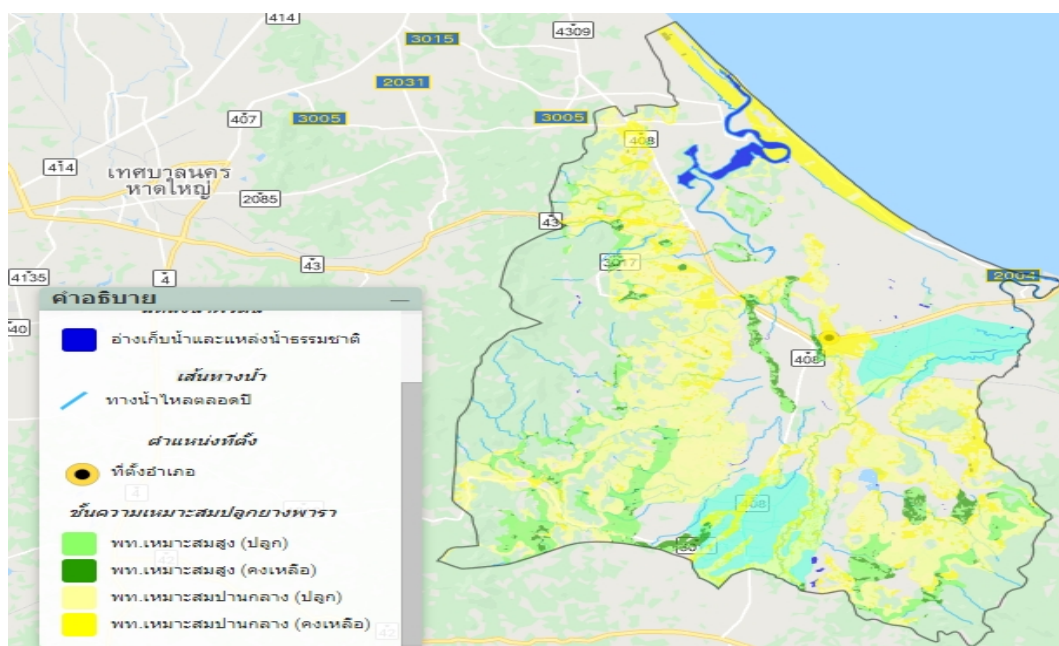

ภาพที่ 22 แสดงการซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกจริงของยางพารา อำเภอจะนะ

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

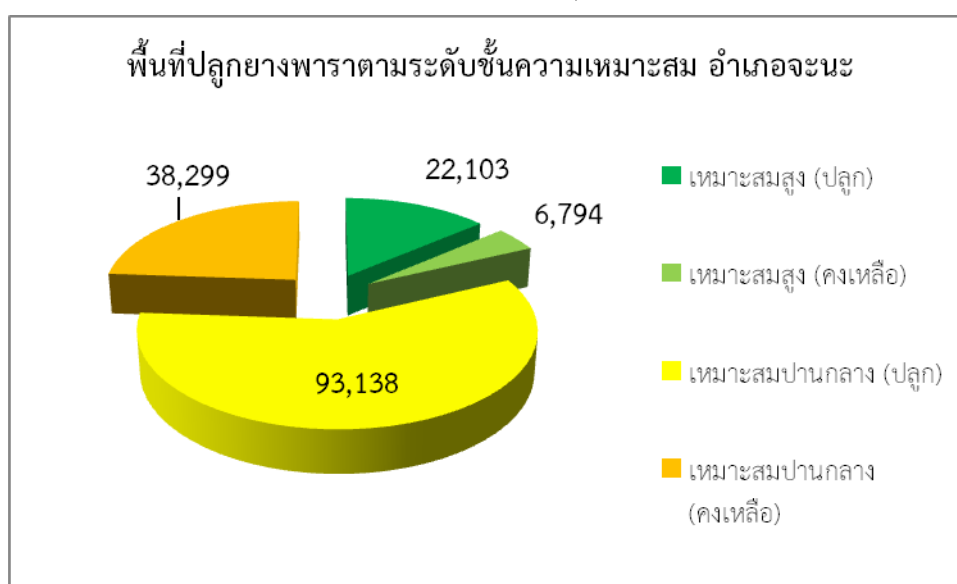
(4) พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอจะนะ มีพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน 160,336 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 22,103 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.78 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) จำนวน 93,138 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 58.09 พื้นที่เหมาะสมน้อย (S3) ไม่มี และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ไม่มี

ภาพที่ 23 แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอจะนะ

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

ภาพที่ 24 แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอจะนะ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

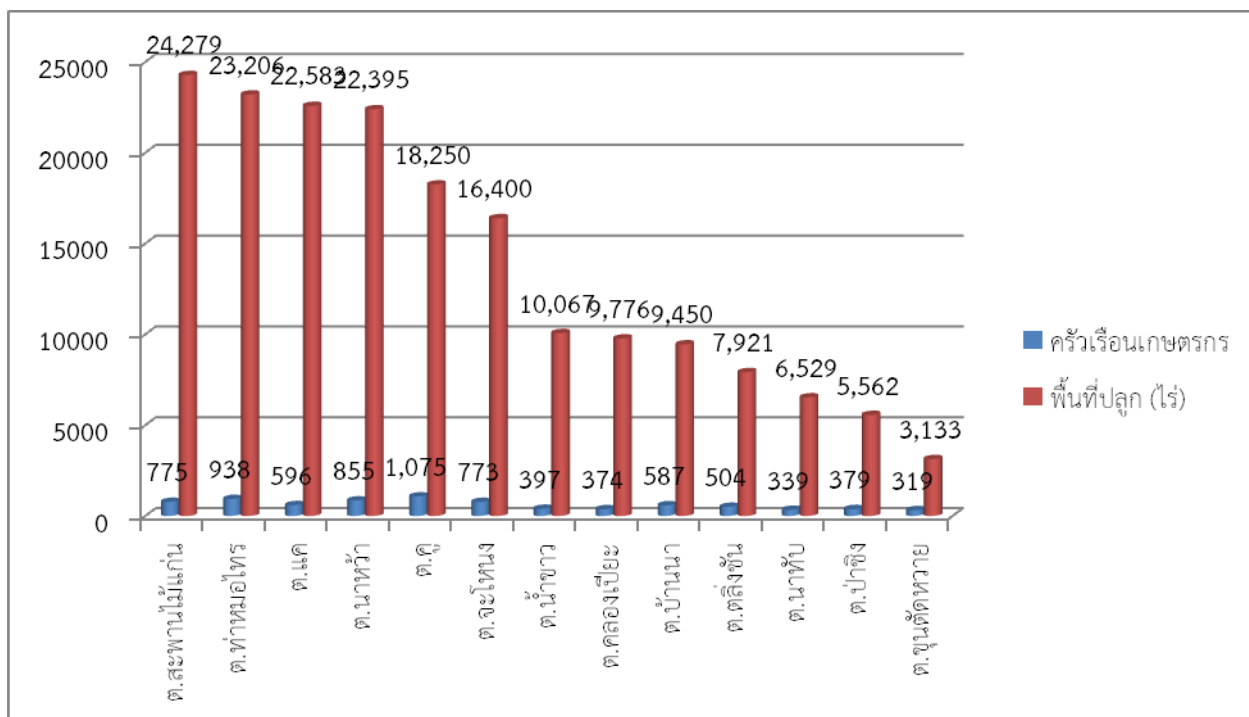
2) ปริมาณการผลิต

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน 179,642 ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบล สะพานไม้แก่น จำนวน 24,279 ไร่ จำนวน 775 ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลท่าหมอไทร จำนวน 23,206 ไร่ ตำบลแค จำนวน 22,583 ไร่ ตำบลนาหว้า จำนวน 22,395 ไร่ ตำบลคู จำนวน 18,250 ไร่ ตำบลจะโหนด จำนวน 16,400 ไร่ ตำบลน้ำขาวจำนวน 10,067ไร่ ตำบลคลองเปี้ยะ จำนวน 9,776 ไร่ ตำบลบ้านนา จำนวน 9,450 ไร่ ตำบลตลิ่งชัน จำนวน 7,921 ไร่ ตำบลนาทับจำนวน 6,529 ไร่ ตำบลป่าชิง จำนวน 5,562 ไร่ ตำบลขุนตัดหวาย จำนวน 3,133 ไร่ และตำบลสะกอม จำนวน 91 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 19 แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ต.สะพานไม้แก่น	775	24,279	19,423	4,293	0.22
ต.ท่าหมอไทร	938	23,206	18,565	3,713	0.20
ต.แค	596	22,583	18,066	3,631	0.20
ต.นาหว้า	855	22,395	17,916	3,780	0.21
ต.คู	1,075	18,250	14,600	2,905	0.20
ต.จะโหนด	773	16,400	13,120	2,755	0.21
ต.น้ำขาว	397	10,067	8,054	1,780	0.22
ต.คลองเปี้ยะ	374	9,776	7,821	1,658	0.21
ต.บ้านนา	587	9,450	7,560	1,512	0.20
ต.ตลิ่งชัน	504	7,921	6,337	1,223	0.19
ต.นาทับ	339	6,529	5,223	992	0.19
ต.ป่าชิง	379	5,562	4,450	1,028	0.23
ต.ขุนตัดหวาย	319	3,133	2,506	589	0.24
รวม	7,911	179,551	143,641	29,860	0.21

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ, 2564

ภาพที่ 25 แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ, 2564)

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

ตารางที่ 20 แสดงสถานการณ์การเพาะปลูกยางพารา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ข้อมูลการผลิต	ชนิดพืช
	ยางพารา
พันธุ์ที่นิยมปลูก แหล่งพันธุ์	RRIM 600, RRIT 251 ร้านขายพันธุ์กล้วยงาที่ได้รับการรับรอง
อัตราการใช้ปุ๋ยเคมี สูตรปุ๋ยเคมี	30 กก./ไร่ 20-8-20, 30-5-18, 15-7-18 14-4-19
ชนิดของศัตรูที่ระบาดทำความเสียหาย	ปลวก
โรคระบาดทำความเสียหาย	โรคเปลือกแห้ง โรครากขาว
การป้องกัน กำจัด	สารเคมี
การใช้แรงงานในการผลิตพืช	จ้างบางส่วน แรงงานในครัวเรือน
ผลผลิตเฉลี่ย	220 กก. / ไร่
สรุปปัญหาเทคโนโลยี การผลิตที่สำคัญ	ต้นทุนการผลิตสูง เช่น ค่าปุ๋ยเคมี ราคาน้ำยางผันผวน

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ, 2564

4) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอจะนะ มีการปลูกยางพารา ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ยางพารา								△				
	←▽											

สัญลักษณ์   ↔ ช่วงฤดูปลูก   △ ปลูกสูงสุด
                          ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว   ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ 17 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกยางพาราในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ, 2564)

5) ต้นทุนการผลิต

อำเภอจะนะ มีต้นทุนการผลิตยางพารา โดยพื้นที่ในเขตชลประทานและพื้นที่นอกเขตชลประทานมี

ต้นทุนการเพาะปลูกยางพารา เป็นเงิน 5,795 บาท

ตารางที่ 21 แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา ปี 2564 อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
ไถตะ 3 งาน	700		700			
ไถแปร	400		400			
ไถยกร่อง (กรัมเบอร์)	400		400			
พันธุ์ยาง	1,925		1,925			
ค่าจ้างปลูก	770		770			
ยากุมวิทซ์ (2 ครั้ง)	500		500			
ปุ๋ย 30 กก./ไร่ (2 ครั้ง)	2,400		2,400			
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	600		600			
เก็บเกี่ยวไร่ละ 50 บาท	50		50			
รวม	7,745		7,745			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ, 2564

6) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด

อำเภอจะนะ ผลผลิตยางพารา ร้อยละ 95 เป็นน้ำยางสด ส่งจำหน่ายจากรับซื้อในหมู่บ้านๆ ละ 2 – 3 จุด รวบรวมส่งโรงงานแปรรูปน้ำยางในพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอนาหม่อม ส่วนอีกร้อยละ 5 เป็นยางก้นถ้วยหรือเศษยาง ส่งจำหน่ายจากรับซื้อในหมู่บ้านหรือพ่อค้ารถเร่มารับซื้อในหมู่บ้าน รวบรวมส่งโรงงานแปรรูปยางในพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอนาหม่อม

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอจะนะ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านยางพาราและเกษตรผสมผสาน จำนวน 4 ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ 22 แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตยางพารา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
1	นายคำนึ่ง นวลมณีย์	10	จะโหนด	จะนะ	2560	เกษตรผสมผสาน
2	นายณัฐกิต จันดำ	7	คลองเปี้ยะ	จะนะ	2561	เกษตรผสมผสาน
3	นายเพ็ลิม ศรีสุข	6	นาหว้า	จะนะ	2559	ยางพารา
4	นายรวี บุญสมพร	10	ท่าหมอไทร	จะนะ	2562	ยางพารา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ, 2564

2.2 ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ 23 แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด 1. ยางพารา 2. ข้าว	1. ภัยพิบัติ (แล้ง) 2. การระบาดของโรคและแมลง 3. ต้นทุนการผลิตสูง 4. ราคาผลผลิตตกต่ำ 5. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน	1. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม 2. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การจัดการศัตรูพืชชุมชน 3. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิตปุ๋ยใช้เอง 4. รวมกลุ่มกันเป็นสถาบันเกษตรกร 5. ส่งเสริมการผลิตพืชอัตลักษณ์ประจำถิ่น	ทุกตำบล	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร 1. เกษตรกร 2. สถาบันเกษตรกร	1. ขาดทักษะ 2. วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ 3. ไม่มีความมั่นคง 4. การบริหารจัดการกลุ่มที่ไม่มี ประสิทธิภาพ 5. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน	1. พัฒนาทักษะความรู้ที่เหมาะสมแก่เกษตรกร 2. สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็น 3. ส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรผสมผสาน 4. เพิ่มศักยภาพสถาบันเกษตรกร 5. จัดหาแหล่งงบประมาณ	ทุกตำบล	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ 1. เครื่องมือ 2. ผลิตภัณฑ์ 3. กระบวนการผลิต	1. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ 2. สินค้าไม่ได้รับการรับรอง คุณภาพหรือมาตรฐาน 3. ผลิตภัณฑ์ไม่มีความ หลากหลาย 4. ผลผลิตไม่ต่อเนื่อง	1. สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็น 2. พัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน 3. พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย 4. เพิ่มช่องทางการตลาด 5. จัดทำแผนการพัฒนากิจการขององค์กรเกษตรกร	ทุกตำบล	ปานกลาง

2.2.1 การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ 24 แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	<ol style="list-style-type: none"> 1.พื้นที่ของตำบลเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และแหล่งน้ำจากชลประทาน 2.เส้นทางคมนาคมเส้น 408 เชื่อมต่อไปยังจังหวัดต่างๆ เช่น ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และประเทศมาเลเซีย 3.สังคมมีความสงบสุขไม่มีความขัดแย้งกัน 4.ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สิ่งแวดล้อมที่ดี 5.มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพ 2. ขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3. สภาพเป็นที่ราบลุ่มมักเกิดปัญหาน้ำท่วมขัง 4. ขาดการประสานงานความร่วมมือในการทำงาน
โอกาส (O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
<ol style="list-style-type: none"> 1. อำเภोजะนะ เป็นเส้นทางที่ผ่านไปสู่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถส่งเสริมด้านการค้า การลงทุน 2. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีโอกาสในด้าน การสร้างงานสร้างอาชีพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ เป็นสินค้าส่งออก 2. ส่งเสริมการปลูกพืชอัตลักษณ์ประจำถิ่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาศักยภาพเกษตรกร 2. สร้างความเข้มแข็งองค์กรเกษตรกร 3. จัดทะเบียนพืชประจำถิ่นเป็นพืชบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภัยคุกคาม (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ และขึ้นอยู่กับกลไกตลาด 2. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ 3. เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร 2. การวางแผนการเพาะปลูกพืช 3. สร้างความมั่นคงของชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างทายาททางการเกษตร 2. การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก
  - 1.1 ยุทธศาสตร์ผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพเพื่อการส่งออก
  - 1.2 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกพืชอัตลักษณ์ประจำถิ่น
2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข
  - 2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร
  - 2.2 ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งองค์กรเกษตรกร
  - 2.3 ยุทธศาสตร์การจดทะเบียนพืชประจำถิ่นเป็นพืชบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน
  - 3.1 ยุทธศาสตร์การเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร
  - 3.2 ยุทธศาสตร์การวางแผนการเพาะปลูกพืช
  - 3.3 ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงของชุมชน
4. กลยุทธ์เชิงรับ
  - 4.1 ยุทธศาสตร์การสร้างทายาททางการเกษตร
  - 4.2 ยุทธศาสตร์การการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

บทที่ 3 ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

3.1 พัฒนาการผลิตรายสินค้า

3.1.1 สินค้า ข้าวนกเขา (ข้าวเม็ดมะเขือ)

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพมั่นคง และรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งผลิตพันธุ์พืชไว้ในท้องถิ่น
3. สินค้าเกษตรที่สำคัญได้รับการพัฒนาการผลิตและมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

โครงการที่ 1 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตข้าวนกเขา (ข้าวเม็ดมะเขือ)

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP

กลยุทธ์ที่ 2 สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิต

อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน

โครงการที่ 1 โครงการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวนกเขา (ข้าวเม็ดมะเขือ)

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำแหล่งผลิตพันธุ์พืชเพื่อใช้ในเชิงการค้าและการบริโภคในพื้นที่

โครงการที่ 1 โครงการธนาคารพันธุ์ข้าวชุมชน

3.1.2 สินค้า ส้มจุกจะนะ

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพมั่นคง และรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งผลิตพันธุ์พืชไว้ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ภาคเกษตรกรรมได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิด

ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตส้มจุกจะนะ

โครงการที่ 2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ส้มจุกจะนะ

โครงการที่ 3 โครงการแปลงต้นแบบส้มจุกจะนะ Model BCG

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำแหล่งผลิตพันธุ์พืชเพื่อใช้ในเชิงการค้าและการบริโภคในพื้นที่

โครงการที่ 1 โครงการส้มจุกจะนะพันธุ์ดี

3.1.3 สินค้า ทุเรียน

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพมั่นคง และรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งผลิตพันธุ์พืชไว้ในท้องถิ่น
3. สินค้าเกษตรที่สำคัญได้รับการพัฒนาการผลิตและมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP

กลยุทธ์ที่ 2 สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิตอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน

โครงการที่ 1 โครงการใช้ปุ๋ยสั่งตัดตามค่าวิเคราะห์ดิน

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำแหล่งผลิตพันธุ์พืชเพื่อใช้ในเชิงการค้าและการบริโภคในพื้นที่

โครงการที่ 1 โครงการธนาคารพันธุ์ไม้ชุมชน

กลยุทธ์ที่ 4 ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

โครงการที่ 1 โครงการรณรงค์ตัดทุเรียนแก่ (Kick off)

กลยุทธ์ที่ 5 การสร้างความยั่งยืนและการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

โครงการที่ 1 โครงการอนุรักษ์ทุเรียนพันธุ์พื้นเมือง

โครงการที่ 2 โครงการผลิตทุเรียนคุณภาพตาม Model BCG

3.1.4 สินค้า จำปาตะปลัดทอง

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพมั่นคง และรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งผลิตพันธุ์พืชไว้ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ภาคเกษตรกรรมได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตจำปาตะปลัดทอง

โครงการที่ 2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (จำปาตะปลัดทอง)

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำแหล่งผลิตพันธุ์พืชเพื่อใช้ในเชิงการค้าและการบริโภคในพื้นที่

โครงการที่ 1 โครงการจำปาตะปลัดทองพันธุ์ดี

3.2 พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ
3. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความรู้เข้าสู่ภาคการเกษตร

3.2.1 Young Smart Farmer (YSF)

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ
3. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้าสู่ภาคการเกษตร

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาการผลิตพืชปลอดภัยโดยระบบโรงเรือน

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาเยาวชนภาคเกษตรให้มีความรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ

สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

โครงการที่ 1 โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

3.2.2 กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

3. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้าสู่ภาคการเกษตร
4. มีแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งพัฒนาให้กับ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพ

- โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร
- โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร
- โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพ
- โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านเคหกิจเกษตร

กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

- โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์
- โครงการที่ 2 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
- โครงการที่ 3 โครงการพัฒนากระบวนการผลิตการแปรรูปให้มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน

3.2.3 วิสาหกิจชุมชน

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ
3. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้าสู่ภาคการเกษตร

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

- โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพ

- โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและศักยภาพวิสาหกิจชุมชน
- โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต้นแบบวิสาหกิจชุมชน

3.2.3 แหล่งเรียนรู้/เกษตรกรต้นแบบ

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถประยุกต์ใช้กับอาชีพเกษตรกรอย่างยั่งยืน

2. มีแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งพัฒนาให้กับเกษตรกรได้นำปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง

3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการประกอบอาชีพ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาแหล่งเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรได้นำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง

โครงการที่ 1 โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

โครงการที่ 2 โครงการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

โครงการที่ 3 โครงการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

โครงการที่ 3 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

และเครือข่าย

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง

3.3 พัฒนาพื้นที่ และทรัพยากรการเกษตร

3.3.1 ที่ดิน

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่เกษตรกรในการไม่เผาเศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรในไร่นาและรณรงค์ให้มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยการรณรงค์ให้เกษตรกรไม่เผา และมีการปลูกพืชปุ๋ยสด

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ

โครงการที่ 2. โครงการรณรงค์ลดการเผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา

โครงการที่ 5 โครงการผลิตปุ๋ยหมักจากเปลือกข้าวโพด

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและอนุรักษ์ดิน

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมการไถระเบิดดินดาน

โครงการที่ 2 โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด

โครงการที่ 3 โครงการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

โครงการที่ 4 โครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง

และเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ 3 การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์

3.3.2 แหล่งน้ำ

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการผลิตสินค้าเกษตรได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการที่ 1 โครงการขุดสระน้ำขนาดเล็ก

โครงการที่ 2 โครงการฝายเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร

โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ (ปรับปรุงสระเก่า)

โครงการที่ 4 โครงการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

โครงการที่ 5 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดินเพื่อความยั่งยืน

ภาคผนวก

โครงการ/กิจกรรม

1. แผนถ่ายถอดเทคโนโลยีการเกษตร

1.1 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตข้าวverk (ข้าวเม็ดมะเขือ)

1. ชื่อโครงการ เพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตข้าวverk (ข้าวเม็ดมะเขือ)
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายถอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
3. หลักการและเหตุผล

ข้าวverk หรือข้าวเม็ดมะเขือ เป็นธัญพืชอาหารสัตว์ที่เกษตรกรเลี้ยงนกเขาชวาเลี้ยงนิยมใช้เลี้ยงนกเขาชวาเลี้ยง อำเภอนะจะจะมีเกษตรกรเลี้ยงนกเขาชวาเลี้ยงจำนวนมากทั้งแบบนกเขาแข่งขันและฟาร์มเพาะเลี้ยง และเป็นนกที่มีชื่อเสียง อีกทั้งมีสินค้าและธุรกิจต่อเนื่องกับนกเขาชวาเลี้ยงสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจนับร้อยล้านบาทต่อปี ในปี 2566 – 2570 จังหวัดสงขลาประกาศให้จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคใต้ ขยายไปสู่ศูนย์กลางของกลุ่มประเทศอาเซียน และแต่ละปีมีการแข่งขันนกเขาชวาเลี้ยงระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับสากล (อาเซียน) ในขณะที่กำลังการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอนะจะจะมีปริมาณน้อย และไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ร้านจำหน่ายอาหารนกเขาในพื้นที่ต้องรับซื้อวัตถุดิบจากพื้นที่อื่นและจังหวัดใกล้เคียง และการผลิตมีผลผลิตเฉลี่ย 370 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 4,250 บาทต่อไร่ หากไม่ปรับปรุงตัวจะไม่สามารถแข่งขันได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการรองรับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น เห็นควรจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการผลิตข้าวverk (ข้าวเม็ดมะเขือ) โดยบูรณาการพื้นที่กับหน่วยงานของกรมการข้าวในพื้นที่ และขยายผลในทุกหมู่บ้านของตำบลของอำเภอนะจะ จังหวัดสงขลา

4. วัตถุประสงค์

- 4.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวverkคุณภาพดีในอำเภอนะจะ
- 4.2 เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การเพิ่มผลผลิตข้าวverkที่ถูกต้องและเหมาะสม
- 4.3 เพื่อเตรียมความพร้อมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ลดผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรี

5. เป้าหมาย

ส่งเสริมให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพข้าวverkเขาชวาเลี้ยง

6. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอนะจะ จังหวัดสงขลา

7. ระยะเวลาดำเนินการ

5 ปี (ตุลาคม 2566 – กันยายน 2570)

8. แผนการดำเนินการ

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการ
2. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์

3. ดำเนินการโครงการ
4. ติดตามประเมินผล

9. วิธีการดำเนินงาน

- 1.1 ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเพื่อชี้แจงโครงการ
- 1.2 จัดทำโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล/กองทุนพัฒนาสายพันธุ์นกเขาชวาเสียงอำเภोजะนะ
- 1.3 ดำเนินกิจกรรมอบรมแก่เกษตรกรที่สนใจ และมอบปัจจัยการผลิต
- 1.4 ติดตามและประเมินผล

10. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2566	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2567	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2568	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2569	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2570	เป็นเงิน	500,000 บาท

11. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล
- ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี
- ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี
- กองทุนพัฒนาสายพันธุ์นกเขาชวาเสียงอำเภोजะนะ

1.2 โครงการฟาร์มชุมชนเพื่อความมั่นคงทางอาหาร

1. ชื่อโครงการ ฟาร์มชุมชนเพื่อความมั่นคงทางอาหาร
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
3. หลักการและเหตุผล

พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 แห่งราชวงศ์จักรี ที่ได้มอบให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับราษฎรในทุกพื้นที่ของประเทศไทยรวมทั้งทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาคความยากจน ปัญหาเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ความยั่งยืน และความมั่นคงทางอาหาร และพลิกฟื้นประเทศให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็ว รวมถึงยังทำให้กำลังพลและครอบครัวมีรายได้เสริม และเกิดความผูกพันกับกิจกรรมโครงการที่ตนเองได้มีส่วนร่วม

สถานการณ์ด้านการเกษตรในปัจจุบัน มีปัจจัยที่มากกระทบหลายอย่าง ทำให้เกิดปัญหาด้านทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น ราคาผลผลิตที่ผันผวนในตลาด ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ ทำให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินโครงการฟาร์มชุมชนเพื่อความมั่นคงทางอาหาร สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน สร้างความยั่งยืนตามแนวทางการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม BCG Model

4. วัตถุประสงค์

- 4.1 กระตุ้นให้เกษตรกรรู้และเข้าใจในทฤษฎีเกษตรแบบพอเพียง
- 4.2 ส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักการจัดการพื้นที่ เวลา และแรงงานที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 4.3 เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและครัวเรือนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 4.5 เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร

5. เป้าหมาย

ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

6. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

7. ระยะเวลาดำเนินการ

5 ปี (ตุลาคม 2566 – กันยายน 2570)

8. แผนการดำเนินการ

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการ
2. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์
3. ดำเนินการโครงการ
4. ติดตามประเมินผล

9. วิธีการดำเนินงาน

10.1 ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเพื่อชี้แจงโครงการ

10.2 จัดทำโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล

10.3 ดำเนินกิจกรรมอบรมแก่เกษตรกรที่สนใจ และมอบปัจจัยการผลิต เช่น มะเขือ พริกชี้หนู มะละกอ และไม้โตเร็ว พันธุ์สัตว์ปีก พันธุ์ปลา ฯลฯ

10.4 ติดตามและประเมินผล

10. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2566	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2567	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2568	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2569	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2570	เป็นเงิน	500,000 บาท

11. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
2. องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล

1.3 โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

1. ชื่อโครงการ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
3. หลักการและเหตุผล

จังหวัดสงขลา กำหนดวาระพัฒนาจังหวัดด้วย “ปฏิบัติการสงขลาเดินหน้าประเทศไทย” โดยให้จังหวัดสงขลาพัฒนาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเป้าหมาย 3 ประการ ประกอบด้วย

1. ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ต้องมีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน
2. ครึ่งหนึ่งของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงผ่านเกณฑ์ที่กำหนดและ
3. ทุกตำบลมีหมู่บ้านชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบอย่างน้อยตำบลละ 1 หมู่บ้าน

เพื่อเป็นการขยายผล เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ตลอดจนส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การพัฒนาหมู่บ้าน เป็นแบบอย่างการพัฒนาแก่หมู่บ้าน/ชุมชนอื่นๆหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบสามารถขยายผลการดำเนินงานไปยังหมู่บ้านข้างเคียง สร้างพลังในการบริหารจัดการในลักษณะของเครือข่ายระหว่างหมู่บ้าน โดยอาศัยทุนทางสังคมที่แตกต่างกันในแต่ละหมู่บ้าน แต่ละชุมชน ซึ่งจะเป็ผลในการเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นวิถีชีวิตของหมู่บ้านในทุกพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว อำเภोजะนะ จึงได้จัดโครงการขยายผลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ขึ้น

4. วัตถุประสงค์

- 4.1 เพื่อส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน
- 4.2 เพื่อให้หมู่บ้านมีระบบการบริหารจัดการชุมชนแบบบูรณาการที่เข้มแข็ง และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มั่นคง

5. เป้าหมาย

หมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการที่ทำการเกษตร จำนวน 14 หมู่บ้าน

6. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

7. ระยะเวลาดำเนินการ

5 ปี (ตุลาคม 2566 – กันยายน 2570)

8. แผนการดำเนินการ

- 8.1 วัตถุประสงค์โครงการ
- 8.2 วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์
- 8.3 ดำเนินการ
- 8.4 ติดตามประเมินผล

9. วิธีการดำเนินงาน

- 9.1 ชุมชี้แจงคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อชี้แจงโครงการ
- 9.2 จัดทำโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล
- 9.3 จัดดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมและสาธิตกิจกรรมต่างๆ เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงปลา

10. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2566	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2567	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2568	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2569	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2570	เป็นเงิน	500,000 บาท

11. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
2. ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)
3. สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ
4. สำนักงานปศุสัตว์อำเภอจะนะ
5. สำนักงานประมงอำเภอจะนะ

1.4 โครงการส่งเสริมการปลูกส้มจุกพีชอัตลักษณ์อำเภอจะนะ

1. ชื่อโครงการ   โครงการส่งเสริมการปลูกส้มจุกพีชอัตลักษณ์อำเภอจะนะ

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
3. หลักการและเหตุผล

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นแหล่งปลูกส้มจุกมาตั้งแต่อดีต เนื้อที่เพาะปลูกเดิมมากกว่า 3,000 ไร่ ส้มจุกจึงเป็นพืชอัตลักษณ์ท้องถิ่นของอำเภอจะนะ แต่ด้วยเกษตรกรประสบปัญหาปัญหาโรค และแมลงศัตรูพืช ทำให้ปัจจุบันมีเกษตรกรปลูกส้มจุกในพื้นที่อำเภอจะนะเพียง 65 ราย เนื้อที่รวม 112 ไร่ ปลูกมากในพื้นที่ตำบลนาหว้า บ้านนา คู แคน ป่าชิง ชุนตัดหวาย จะโหลง และท่าหมอไทร ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย และปลูกไว้หลังบ้านและปลูกแซมในสวนไม้ผล การปลูกและการดูแลรักษาเกษตรกรยังใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่มีเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม ทำให้ผลผลิตน้อย และคุณภาพต่ำ การจัดจำหน่ายยังคงจำหน่ายตลาดในชุมชน ราคาขายกิโลกรัมละ 60 – 80 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของผลส้มจุก และไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด การส่งเสริมการปลูกส้มจุก จึง เป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มปริมาณส้มจุกให้มีความเพียงพอต่อความต้องการ และรักษาพืชอัตลักษณ์ของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ต่อไป

4. วัตถุประสงค์

- 4.1 เพื่อเพิ่มพื้นที่การปลูกส้มจุก
- 4.2 เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตส้มจุก
- 4.3 เพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

5. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้สนใจในอำเภอจะนะ จำนวน 100 ราย

6. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

7. ระยะเวลาดำเนินการ

5 ปี (ตุลาคม 2566 – กันยายน 2570)

8. แผนการดำเนินการ

- 8.1 ประชาสัมพันธ์โครงการ
- 8.2 รับสมัครเกษตรกร
- 8.3 ดำเนินการอบรม

9. วิธีการดำเนินงาน

- 3.1 ชุมชี้แจงคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อชี้แจงโครงการ
- 3.2 จัดทำโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล

3.3 จัดดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมและสาธิตกิจกรรมต่างๆ จำนวน 2 วัน เช่น การ
จัดเก็บตัวอย่างดิน การเตรียมตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ การปลูกและดูแลรักษา โรค
และแมลงศัตรูพืช เป็นต้น

3.4 ติดตามและประเมินผล อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

10. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2566	เป็นเงิน	750,000 บาท
ปี พ.ศ. 2567	เป็นเงิน	750,000 บาท
ปี พ.ศ. 2568	เป็นเงิน	750,000 บาท
ปี พ.ศ. 2569	เป็นเงิน	750,000 บาท
ปี พ.ศ. 2570	เป็นเงิน	750,000 บาท

11. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
2. องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล
3. สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ

1.5 โครงการส่งเสริมการปลูกจำปาตะปลัดทองพีชอัตลักษณ์ประจำถิ่น

12. ชื่อโครงการ ส่งเสริมการปลูกจำปาตะปลัดทองพีชอัตลักษณ์ประจำถิ่น
13. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
14. หลักการและเหตุผล

จำปาตะปลัดทอง เป็นหนึ่งในสายพันธุ์จำปาตะที่มีการปลูกในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำปาตะปลัดทอง มีแหล่งเพาะปลูกสำคัญอยู่ในตำบลจะโหนดง เนื้อที่เพาะปลูกเดิมมากกว่า 500 ไร่ จำปาตะปลัดทอง จึงเป็นพีชอัตลักษณ์ท้องถิ่นของอำเภอจะนะ แต่ด้วยเกษตรกรประสบปัญหาปัญหาโรค และแมลงศัตรูพืช ทำให้ปัจจุบันมีเกษตรกรปลูกจำปาตะปลัดทองในพื้นที่อำเภอจะนะเพียง 60 ราย เนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ ปลูกมากในพื้นที่ตำบลจะโหนดง คลองเปี้ยะ นาทับ และป่าชิง ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย และปลูกไว้หลังบ้าน และปลูกแซมในสวนไม้ผล การปลูกและการดูแลรักษาเกษตรกรยังใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่มีเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม ทำให้ผลผลิตน้อย และคุณภาพต่ำ การจัดจำหน่ายยังคงจำหน่ายตลาดในชุมชน ราคาขาย กิโลกรัมละ 25 – 40 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของผลจำปาตะ และปริมาณผลผลิตมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด การส่งเสริมการปลูกจำปาตะปลัดทอง จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มปริมาณผลผลิตให้มีความเพียงพอต่อความต้องการ และรักษาพีชอัตลักษณ์ของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ต่อไป

15. วัตถุประสงค์

- 4.1 เพื่อเพิ่มพื้นที่การปลูกจำปาตะปลัดทอง
- 4.2 เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตจำปาตะปลัดทอง
- 4.3 เพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

16. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้สนใจในอำเภอจะนะ จำนวน 50 ราย

17. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

18. ระยะเวลาดำเนินการ

5 ปี (ตุลาคม 2566 – กันยายน 2570)

19. แผนการดำเนินการ

8.1 ประชาสัมพันธ์โครงการ

8.2 รับสมัครเกษตรกร

8.3 ดำเนินการอบรม

20. วิธีการดำเนินงาน

3.5 ชุมชี้แจงคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อชี้แจงโครงการ

3.6 จัดทำโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล

3.7 จัดดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมและสาธิตกิจกรรมต่างๆ จำนวน 2 วัน เช่น การจัดเก็บตัวอย่างดิน การเตรียมตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ การปลูกและดูแลรักษา ไรศ และแมลงศัตรูพืช เป็นต้น

3.8 ติดตามและประเมินผล อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

21. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2566	เป็นเงิน	750,000 บาท
ปี พ.ศ. 2567	เป็นเงิน	750,000 บาท
ปี พ.ศ. 2568	เป็นเงิน	750,000 บาท
ปี พ.ศ. 2569	เป็นเงิน	750,000 บาท
ปี พ.ศ. 2570	เป็นเงิน	750,000 บาท

22. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
2. องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล
3. สำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ

2. แผนปรับปรุงทรัพยากร

2.1 โครงการธนาคารปุ๋ยชุมชน

1. ชื่อโครงการ โครงการธนาคารปุ๋ยชุมชน
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
3. หลักการและเหตุผล

การทำเกษตรกรรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เกษตรกรจำเป็นต้องพึ่งพาปุ๋ยเคมีในการปลูกพืช เนื่องจากมีปริมาณธาตุอาหารสูง เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช สะดวกในการซื้อหา และใช้งานง่าย แต่ผลกระทบที่ตามมา คือ ราคาปุ๋ยเคมีที่เพิ่มสูงขึ้นเป็น 2 เท่า และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งยังทำให้ทรัพยากรดินที่มีความเสื่อมโทรม เป็นกรด แข็งและแน่น ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของพืชและคุณภาพของผลผลิตด้วย

อำเภอจะ มี 14 ตำบล มีครัวเรือนเกษตรกรกว่า 14,000 ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรกว่า 200,000 ไร่ เกษตรกรปลูกพืชยางพาราและทำนาข้าวเป็นหลัก และในช่วงต้นฤดูฝนกับปลายฤดูฝน เกษตรกรจะเริ่มใส่ปุ๋ยให้กับพืช โดยนิยมซื้อปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์เคมีจากร้านหรือตัวแทนของบริษัทจำหน่ายปุ๋ย บางช่วงปุ๋ยขาดตลาดและมีราคาแพง ทำให้ต้นทุนค่าปุ๋ยเพิ่มขึ้นด้วย

อำเภอจะนะะ จึงจัดทำโครงการธนาคารปุ๋ยชุมชน โดยร่วมกันรวมกลุ่มในชุมชน เพื่อร่วมกันผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อใช้เองและจำหน่ายให้เกษตรกรในราคาถูกลงกว่าท้องตลาด และใช้วัสดุเศษเหลือทางการเกษตรจากชุมชนมาผลิตเป็นปุ๋ยหมัก ใช้ผลไม้สุกตามฤดูกาลในชุมชนมาผลิตน้ำหมักชีวภาพ และส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มในชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน และดำเนินโครงการ ด้วยการน้อมนำหลักการ ทฤษฎี และแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรต่างๆ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนฤพดินทรสยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานไว้ อีกทั้งการใช้ปุ๋ยหมักยังเป็นวิธีที่จะรักษาคุณภาพดินและฟื้นฟูให้ดินกลับมามีระดับความอุดมสมบูรณ์อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4. วัตถุประสงค์

- 4.1 เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ปุ๋ยหมักอินทรีย์ในการปรับปรุงดิน
- 4.2 เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 4.3 เพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร

5. เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรอำเภอจะนะ จำนวน 14 กลุ่ม

6. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอจะนะะ จังหวัดสงขลา

7. ระยะเวลาดำเนินการ

5 ปี (ตุลาคม 2566 – กันยายน 2570)

8. แผนการดำเนินการ

- 8.1 ประชาสัมพันธ์โครงการ
- 8.2 รับสมัครเกษตรกร
- 8.3 ดำเนินการอบรม
- 8.4 ติดตามและประเมินผล

9. วิธีการดำเนินงาน

- 9.1 ประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมการอบรม
- 9.2 อบรมให้ความรู้ จำนวน 1 วัน
- 9.3 ฝึกปฏิบัติ จำนวน 1 วัน
- 9.4 ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เดือนละ 2 ครั้ง

10. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2566 เป็นเงิน 800,000 บาท

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

3. หลักการและเหตุผล

การผลิตพืชในปัจจุบัน เกษตรกรมักมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ การใช้สารเคมีควบคุมโรคพืชจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก แต่ทว่าการใช้สารเคมีควบคุมโรคพืชอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน ทำให้เชื้อโรคพืชเกิดความต้านทานและระบาดรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรต้องเพิ่มความถี่และความเข้มข้นของสารเคมีควบคุมโรคพืชมากขึ้นทุกปี เป็นอันตรายโดยตรงต่อเกษตรกรผู้ใช้ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดปัญหาสารพิษตกค้างอยู่ในผลผลิต ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค และที่สำคัญพิษของสารเคมีควบคุมโรคพืชทำให้สิ่งมีชีวิตอื่นๆ ในธรรมชาติได้รับความกระทบกระเทือน ระบบนิเวศขาดความสมดุล สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ซึ่งสวนทางกับแนวโน้มของผู้บริโภคหรือทิศทางของกระแสโลกในปัจจุบันที่หันมาให้ความสำคัญต่อกระบวนการผลิตและผลผลิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยสิ้นเชิง

จากปัญหาดังกล่าว อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา จึงมีแนวทางที่จะพัฒนาให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมี โดยส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมโรคพืชทดแทน เพื่อปรับระบบการผลิตผลไม่ให้ความปลอดภัย ได้มาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้สารชีวภัณฑ์ควบคุมโรคพืช เป็นกลไกการใช้สิ่งมีชีวิตทำลายสิ่งมีชีวิต ซึ่งมีความจำเพาะเจาะจงต่อโรคพืชชนิดนั้นๆ ไม่ทำลายสิ่งมีชีวิตอื่นๆในระบบนิเวศสุดท้ายการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

4. วัตถุประสงค์

- 4.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมโรคพืชทดแทนการใช้สารเคมี
- 4.2 เพื่อพัฒนาการผลิตผลไม่ให้อปลอดภัยได้มาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราอำเภोजะนะ จำนวน 100 ราย

6. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

7. ระยะเวลาดำเนินการ

5 ปี (ตุลาคม 2566 – ตุลาคม 2570)

8. แผนการดำเนินการ

- 8.1 ประชาสัมพันธ์โครงการ
- 8.2 รับสมัครเกษตรกร คัดเลือกเกษตรกร จัดทำทะเบียนสมาชิกกลุ่ม
- 8.3 ดำเนินการอบรม และฝึกปฏิบัติ
- 8.4 สนับสนุนสารชีวภัณฑ์แก่เกษตรกร
- 8.5 ติดตามและประเมินผล

9. วิธีการดำเนินงาน

- 9.1 ประชุมชี้แจงโครงการฯและรับสมัครผู้สนใจ
- 9.2 จัดตั้งกลุ่มเครือข่าย คัดเลือกคณะกรรมการกลุ่ม
- 9.3 จัดทำกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน จำนวน 2 ครั้ง
  - การสำรวจโรคพืชในสวนยางพาราและการป้องกัน
  - การผลิตสารชีวภัณฑ์
- 9.4 สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นให้แก่เกษตรกร
- 9.5 การติดตามผลการดำเนินงาน (เดือนละ 1 ครั้ง) โดยคณะกรรมการกลุ่มที่คัดเลือกเจ้าหน้าที่นักวิชาการเกษตร (อบต.) เพื่อรายงานผลการดำเนินงานให้ อบต.ทราบเป็นระยะ
- 9.6 สรุปประเมินผลการดำเนินงาน (สิ้นปีงบประมาณ)

10. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2566	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2567	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2568	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2569	เป็นเงิน	500,000 บาท
ปี พ.ศ. 2570	เป็นเงิน	500,000 บาท

11. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 11.1 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- 11.2 องค์การบริหารส่วนตำบล
- 11.3 สำนักงานปศุสัตว์อำเภอจะนะ